

Priateľstvo je ako slnko

V jednej z našich novodobých pesničiek sa spieva, že rieka Morava nás nerozdeľuje, rieka Morava nás spája a vody tejto hraničnej rieky nesú v sebe nielen tisícročné tajomstvá, ale aj odkaz našich predkov, že spolupráca, vzájomná úcta a spolupatričnosť sú vrozenými prvkami povahy Moravanov i Slovákov. Ved' ako ináč by mohla už 50 rokov trvať vzájomná spolupráca členov Slovenského zväzu záhradkárov Gbely so záhradkármi spoza rieky Moravy – z Tvrdonic.

Obrátili sme sa preto na súčasného predsedu gbelských záhradkárov pána Vladimíra Psára, ktorý podľa údajov z ich krásnej a dlhodobo vedenej kroniky uvádza: „Písal sa rok 1925, keď pod vedením Štefana Vávru vznikol v Gbeloch prvý miestny spolok. Po pár prerušeníach činnosti bola v roku 1961 obnovená základná organizácia zásluhou miestneho učiteľa Františka Bieleho, ktorý získal 15 ochotných spolupracovníkov, za pomoci ktorých sa organizácia viac rozvinula. O deväť rokov neskôr (1970) sa podľa starších „pamätníkov“ konala na Morave ochutnávka vína, ktorej sa zúčastnili aj Gbelania a tam sa spoznali s vinármi z Tvrdonic. Slovo dalo slovo a Gbelania si prizvali Tvrdoničanov, aby im pomohli pri zrealizovaní nápadu o založení záhradkárskej osady. Bolo totiž známe, že sa už v 18. storočí v Gbeloch na tom mieste pestovalo hrozno a názov Gbely – Vinohrady sa údajne zachoval až dodnes.

Ochotní vinári teda v roku 1970 poradili v začiatkoch s výstavbou, druhom odrôd a čo na tomto type zeme pestovať. Rok 1972 bol teda oficiálnym rokom, kedy sa založila záhradkárska osada na „Vinohradoch“, bola podpísaná nájomná zmluva medzi bývalým JRD a miestnou organizáciou SZZ Gbely. Po vybavení všetkých povolení a následne po zúrodnení pôdy v tejto lokalite, ktorá bola niekedy urbánskym lesom, sa začalo s prípravami. Prvé dva roky sa na tejto pôde pestovali len strukoviny, menovite len fazuľa, ktorá zničila burinu. Za utržené peniaze postupne členovia organizácie stavali oplotenie, či príjazdové cesty a brány. Toho času bol predsedom Štefan Brunovský a na rokovanie s obcou či okresným výborom SZZ bol poverený Ján Ondráš. Okrem nich v začiatkoch aktívne pracovali aj Milan Knotek a Štefan Macánek. V roku 1974 už začali gbelskí vinohradníci – po dobrých radách vinárov z Tvrdonic – vysádzať prvú révu týchto odrôd: Veltlín zelený, Müller Thurgau, Rulandské biele, Frankovka či Svätovavrinské. Prvé úrody vozili Gbelania do Tvrdonic na spracovanie. Obec Tvrdonice a družba s ich vinármi sa teda nezmazateľne zapísala nielen do kroniky gbelských záhradkárov, ale aj do sŕdc všetkých správnych chlapov, ktorým odmenou za tvrdú prácu vo vinohrade je slnko ukryté v každej kvapke vzácného moku zvaného víno.

PRIESKUM

Nezáväzný prieskum záujmu
o stavebné pozemky v lokalite

„Kúčanka“

Zdroj: inernet

Mesto Gbely kúpilo do svojho vlastníctva pozemky v lokalite „Kúčanka“, za účelom zabezpečenia podmienok predpokladov pre ďalší rozvoj mesta, vytvorením nových stavebných pozemkov pre výstavbu rodinných domov. Poslanci Mestského zastupiteľstva v Gbeloch na svojom zasadnutí dňa 27.5.2019 schválili uznesenie č. 97/2019, kde súhlasili s obstaraním Zmien a doplnkov Územného plánu mesta Gbely v lokalite „Kúčanka“ na výstavbu rodinných domov. Vážení občania, realizujeme nezáväznú aktualizáciu potencionálnych záujemcov o kúpu stavebného pozemku.

**Návratku doručte, prosím, na
Mestský úrad v Gbeloch, Námestie
slobody 1261, 908 45 Gbely.**

NÁVRATKA

Nezáväzný prieskum záujmu
o stavebné pozemky v lokalite
„Kúčanka“

MENO A PRIEZVISKO:

ADRESA:

TELEFÓNNY KONTAKT:

EMAIL:

Súhlasíme so spracovaním osobných
údajov pre potreby tohto prieskumu.

V Dňa

Podpis:

Prečo bývajú kontajnery občas preplnené?

Preplnené kontajnery na triedené zložky odpadov sú občasným problémom. Ten však často nesúvisí so samotným nedostatkom zberných nádob či frekvencie zvozu, ale s nedodržaním pravidiel triedeného zberu zo strany občanov. Aj v našom meste sa občas stretneme s plnou nádobou na plasty či papier. Veľakrát sú však plné len „naoko“ a v skutočnosti sú plné vzduchu. Hoci majú tieto odpady malú hmotnosť, keď ich nestlačíme, zaberajú zbytočne veľa miesta a oveľa skôr naplnia zbernú nádobu ale aj vrece u vás doma. Zvýšenie frekvencie vývozu alebo pridanie nádob tento problém nerieši. Aj napriek tomu, že takýto triedený zber funguje u nás v Gbeloch už od roku 2000, stále sú medzi nami ľudia, ktorí sa majú stále čo učiť. Aj u nás sa občas stáva, že krabice ľudí vyhadzujú takto a PET fľaše sú často tiež nepostlúčané.

Stláčať, stláčať a ešte raz stláčať!

Na to, aby nedochádzalo k takému rýchlemu preplneniu kontajnerov a naplneniu vašich vriec doma, existuje jednoduchý recept, hneď v momente, ako odpad vznikne, čiže ešte doma pred vyhodením odpadu do koša na papier, plast a podobne, je potrebné PET fľašu, nápojový kartón či plechovku poriadne stlačiť, respektíve zošliapnuť.

Do nádoby s objemom 1 100 litrov sa zmestí približne 733 stlačených 1,5-litrových PET fliaš. Ak by sme ich do nádoby hádzali nestlačené, zmestilo by sa ich tam len približne 200. Je to takmer štvornásobne menej a nádoba sa tak naplní oveľa rýchlejšie.

V tomto čase, čase zatvorených reštaurácií, dostávame často otázku, kam vyhodiť jednorazový obal od jedla. No reštaurácie balia jedlo do rôznych obalov, najčastejšie sa stále používa polystyrénový. Keďže je tento obal znečistený od jedla musíme ho hodiť iba do koša – takže patrí do popolnice.

Sú však aj iné obaly: plastové, papierové, so značkou Eko alebo Eco. Aj tieto všetky ostatné jednorazové obaly od jedál – obedov patria do popolnice, pretože sú znečistené.

PRED VYHODENÍM ZOŠLIAPNITE

Ešte zopár odpovedí na otázky:

Ako skladovať jedlý použitý olej a kam ho dať?

- Najlepšie ešte vlažný ho naliať do plastovej fľaše, ktorá sa dá uzatvoriť. Túto fľašu potom následne odovzdáte v zbernom dvore.

Kam patrí fľaša od jedlého oleja?

- Medzi plasty, netreba ju umývať, môžeme ju však použiť na opätovné naliatie už prepáleného oleja.

Konzervy od potravín, kam s nimi?

- Niektoré veľké mestá majú na tento druh odpadu samostatné nádoby červenej farby. U nás dávame tieto konzervy, plechovky do kontajnera alebo vreca medzi plasty. Ak niekto používa nápoje len v plechovkách, môže si ich odkladať samostatne a tieto potom vysypať v zbernom dvore do kontajnera, ale môže ho v rámci zberu vyložiť pred dom.

Čo s polystyrénov. táckou od mäsa?

- Do popolnice, keďže je znečistená. Ak však kúpite napríklad slané pečivo alebo sladké koláče na takejto tácke, môžete ju dať medzi plasty.

Na Slovensku existuje veľa web stránok, ktoré sa tejto problematike venujú a dokonca niektoré majú nastavené vyhľadávače tak, že zadáte iba druh obalu a priamo vám vypíše, kam s ním, či do koša alebo do triedeného zberu.

Ďakujeme všetkým, čo tieto pravidlá dodržiavajú a vy ostatní nenadávať na systém, skúste sa najprv zamyslieť nad tým, ako to robím ja, robím to správne, mohol by som to robiť lepšie?

Mgr. Miriam Kudolániová

Prevratný nález v Gbeloch

Náš život je nevyspytateľný. Sú dni, ktoré sú šedé, ničím sa nevyznačujúce, plné pracovných a rodinných povinností. Stane sa, že takýto šedý mrak všednosti rozrazí blesk nevšedných udalostí. Zaburáca a dokáže pozmeniť doterajší pohľad na miesta, kde žijeme, dokáže pozmeniť pohľad na naše dejiny.

V piatok 2. októbra 2020 Ján Šperger pri kopaní základov na garáž v záhrade rodinného domu na ulici Mládeže v Gbeloch našiel ľudskú lebku. Nález ohlásil polícii, a tá 5. októbra 2020 pri podrobnejšom preskúmaní našla vedľa nej (cca 50 cm) ďalšiu. Prítomná antropologička z Kriminalistického ústavu Policajného zboru v Bratislave identifikovala prvú nájdenú lebku ako lebku muža a druhú ako lebku ženy. Mužskej lebke chýbalo niekoľko zubov z hornej i dolnej čeľuste a kosť na pravom spánku bola prelomená. Ženskej lebke nechýbal ani jeden zub. Bol tu viditeľný vekový rozdiel. Obidva kostrové nálezy ležali situované tvárou k východu. Celá situácia pripomínala, akoby sa jednalo o veľmi starý spoločný rodinný hrob. V Gbeloch bolo objavené nové neznáme pohrebisko, o ktorom nevieme, kedy vzniklo a z akých dôvodov zaniklo. Odpoveď v úvode by sme snáď mohli hľadať v archívoch. Keďže mlčia, ostáva nám iba hľadať súvislosti a špekulovať. Políciou nález obidvoch lebiek klasifikovala ako nález, ktorý sa netýka kriminalistov a prizvala archeológov z Krajského pamiatkového úradu SR v Trnave. V tom istom čase už na sociálnej sieti prebehla prvá informácia o náleze kostrových ostatkov a následne o tom informovala televízia a tlač. Správa vyvolala veľa dohadov od toho, že sa jedná o časť starého cintorína, ktorý bol v blízkosti, cez pochovávanie samovrahov mimo cintorín až po názor, že sa jedná o hoax (anglicky – podvod).

Archeológovia pokračovali v ďalšom odkrývaní pochovaných a našli ďalšie časti kostier a črepy keramiky. Ich prvý záver, prvé stanovisko rozmetalo

všetky doterajšie úvahy a diskusie. Nález je z doby predlaténskej, starý viac ako 400 rokov pred našim letopočtom, to znamená doba halštatská, doba pred príchodom Keltov do strednej časti Európy. Je však možné, že to už boli Kelti. Sú tu ďalšie úvahy, že by to mohli byť už Kelti. Poškodenie mužskej lebky pripomína vodorovné seknutie ostrým nástrojom, možno mečom alebo sekerou. Muž po tomto seknutí musel byť okamžite mŕtvy. Kto mohol seknuť muža do hlavy? Vieme, že v tej dobe mali Kelti bojové stretnutia s Rimanmi a ohrozovali rímske teritórium. Sme na území, kde sa stretali záujmy týchto dvoch strán, takže smrť tohto muža, môže byť z jedného takéhoto stretnutia, pravdepodobne pre keltský kmeň víťazného, lebo mali čas pochovať svojho mŕtveho pri zachovaní kmeňových tradícií, pre dnešok nepochopiteľných a neľudských.

Blízkosť hrobov vedľa seba, rovnaký spôsob pochovania nasvedčuje tomu, že tu ide o vzájomný vzťah muža a ženy. Sú známe krvavé rituály Keltov pri pochovávaní svojich súkmeňovcov. Jedným z nich je i to, že žena musela sprevádzať muža aj v jeho posmrtnom putovaní. Kto jej povedal: „*Priprav sa na smrť, musíš zomrieť. Tvoj pán je mŕtvy.*“ Bol to dajaký kňaz - druid, šaman, či náčelník kmeňa? Bol to rozhodne muž čo dbal, aby sa udržiavali tradície rodu. Zomrela dobrovoľne či násilnou smrťou a ako? Otrava, uškrtenie... Pre našu oblasť, kultúru a myslenie je to niečo nepredstaviteľné.

Záverom treba podotknúť, že je to zatiaľ najstarší kostrový hrobový nález na severnom Záhorí. Objav, ktorý sa dostane do učebníc dejepisu Slovenska. Okrem úvah je treba aj konať, lebo úvahy sa môžu potvrdiť či vyvrátiť vedecko-technickými metódami. Jednu odpoveď by nám dal genetický test DNA, podľa ktorého sa dá určiť nielen etnická skupina, do ktorej patrili mŕtvi, ale aj ich príbuzenský či nepříbuzenský vzťah. Taktiež je potrebné určenie veku nálezu rádiokarbónovou metódou ako

najspoľahlivejšieho datovania, nakoľko vyhlásenie, že sa jedná o nález spred 400 rokov je iba odhad. Dnešné technológie sú natoľko vyspelé, že v reáli alebo virtuálne dokážu zrekonštruovať tváre nájdených lebiek. Okrem myšlienok aj ďalšia požiadavka: archeologické nálezy by mohli byť uložené v Gbeloch v Mestskej a naftárskej expozícii.

Dôležitosť nálezu pre objasnenie dávnej minulosti Gbelov si uvedomilo aj vedenie mesta, keď jeho primátor Ing. Jozef Hazlinger prevzal záštitu nad týmto nálezom. Podľa jeho informácií, t.j. komunikácie s archeológmi z KPÚ Trnava, výskum nie je ukončený a bude pokračovať v spolupráci s odborníkmi z Maďarska a Veľkej Británie. Považujem toto za veľmi dôležitý krok, keď o prácu archeológov a výsledky výskumu sa bude zaujímať primátor a tým aj verejnosť, ktorú zastupuje.

Na záver musím ešte uviesť, že vyššie uvedené - okrem faktu hrobového nálezu, sú zatiaľ iba nepodložené úvahy. Áno, sú to úvahy a je na nás, či na ďalšej generácii, aby sme hľadali skutočný tok dejín a zotierali tak biele miesta v našej minulosti.

Ing. Miroslav Čársky

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov

Dňa 1. júna 2020 sa začalo na Slovensku sčítanie obyvateľov, domov a bytov. Sčítanie domov a bytov prebieha plne elektronicky v období od 1.6.2020 do 12.2.2021 a zabezpečuje ho určený zamestnanec pre SODB.

Údaje o domoch a bytoch sú získavané z dostupných zdrojov – kataster nehnuteľností, evidencia dane z

nehnuteľností, informácie z databáz správcov bytových domov, z evidencie stavebných a kolaudačných rozhodnutí a hlavne z vonkajšej fyzickej obhliadky domov na jednotlivých uliciach (tu sa zisťuje najmä koľko podlaží daný dom má).

K 20. októbru 2020 je v meste sčítaných a zaevidovaných 82% všetkých rodinných

a bytových domov. Toto percento predstavuje spolu 1060 sčítaných stavieb v ktorých je 1348 bytov. Do systému zostáva ešte zaevidovať 460 stavieb.

Sčítanie obyvateľov, ktoré bude v období od 15.2.2021 do 31.3.2021 bude prebiehať rovnako len elektronicky, o jeho spôsobe vás budeme informovať.

Mgr. Miriam Kudolániová

Sviatosť birmovania a naša viera

Prihovám sa k vám týždeň predtým, ako by sa mala uskutočniť birmovka v našej farnosti. Situácia s koronavírusom je vážna, počty nakazený stúpajú a stále nevieme, či bude môcť byť naša slávnosť v naplánovanom termíne.

Birmovka je významná udalosť v živote každého kresťana, no žiaľ, pre mnohých mladých aj rozchod so sviatostným životom. O príčinách by sa toho dalo napísať veľa. Rád by som sa spolu s vami zamyslel nad myšlienkami, ktoré nám ponúka Katechizmus katolíckej cirkvi o tejto sviatosti.

Vo Svätom písme sa tiež spomína táto sviatosť: „Ked' sa apoštoli, ktorí boli v Jeruzaleme dopočuli, že Samária prijala Božie slovo, vyslali k nim Petra a Jána. Oni ta zašli a modlili sa za nich, aby dostali Ducha Svätého, lebo na nikoho z nich ešte nezostúpil, boli iba pokrstení v mene Pána Ježiša. Potom na nich vložili ruky a dostali Ducha Svätého“ (Sk 8, 14-17). Katechizmus katolíckej cirkvi hovorí o birmovke ako o sviatosti, ktorá dáva Ducha Svätého, aby nás hlbšie zakorení v Božom synovstve, pevnejšie včlenil do Krista, posilnil naše spojenie s Cirkvou, väčšmi nás zapojil

do jej poslania a pomáhal nám vydávať svedectvo o kresťanskej viere slovom, ktoré sprevádzajú skutky.

Skúsme si predstaviť, ako by vyzerala naša farnosť, keby tak všetci, ktorí prijali a prijímajú túto sviatosť toto aj takto pochopili, prijali do svojho srdca a životom naplnili.

Chcem sa dotknúť len jednej z príčin, prečo to tak asi nie je. Mnohé deti a mládež sa určite snažia brať prípravu na birmovku vážne, túžia sa úprimne stať dospelými kresťanmi a žiť aj sviatostný život. Žiaľ, nemajú podporu, kde by ju hlavne mali mať, a to sú ich vlastní rodičia. V niektorých rodinách zachraňujú situáciu a snažia sa prebúdzajú vieru supľujú rodičov starí rodičia. No aj tí v mnohých rodinách kapitulovali. Možno sa aj boja niečo povedať o viere, o Božej láske, o svätej omši, aby nevyvolávali napätie. Stávame sa tak svedkami paradoxu, na „zatiaľ“ kresťanskom Slovensku sa sami vzdávame kresťanských hodnôt a odsúvame ich bokom. Načo nám je Boh, načo nám je kostol, načo nám je sviatosť zmierenia, načo potrebujeme pracovať na sebe? Nechceme, aby nás Boh vyrušoval, smeje sa a urážame niekoho, kto chodí častejšie do kostola, ba už aj deti to zažívajú medzi sebou.

Potom si však musíme položiť otázku: „Na čom chceme stavať náš život, našu budúcnosť, keď sa vzdáme viery, kresťanských hodnôt a nakoniec aj Boha?“ Poučme sa z histórie, ako dopadli národy, ktoré to kedysi urobili. Nechcem moralizovať, poučat nikoho, len vás chcem poprosiť, aby sme sa pokúsili trochu zamyslieť nad svojím životným štýlom, nad svojimi hodnotami, ktoré vyznávame. Žiť úprimne svoju vieru, ktorá formuje moje srdce, úctu k človeku a aj k Bohu nie je fanatizmus, ale cesta, ktorá má aj budúcnosť. Prajem vám, milí Gbelania, aby sa v našich rodinách oživil záujem o vyššie hodnoty, aby sme nemysleli len na to, ako sa dobre najesť, vyspať a čo najlepšie zabaviť. Štýl života v osvietenskom duchu „Carpediem“ (užívaj dňa) neskončil dobre. Ži len pre seba, je prejav ľudského egoizmu. Užívajme si každý deň, ktorý nám Boh vo svojom milosrdenstve s láskou dáva, ale od nás očakáva aj našu zodpovednosť za spásu našej duše a spásu našich detí. Byť šťastní večne pri Bohu je kresťanskou ponukou nášho milujúceho Boha. On nám však ponúka viac, ako len chvíľkové šťastie.

Andrej Fordinál, váš farár

Jak dostať doktora do ambulancie, aneb na slovíčko, prosím!

**MUDr.
MAREK TEJRAL**

Ako sme vás už informovali, k 30. júnu 2020 ukončil svoje lekárske pôsobenie MUDr. Rastislav Sabo. Samosprávny kraj určuje podľa zákona č. 578/2004 Z.z. zdravotné obvody (okrem iných) aj pre všeobecných lekárov pre dospelých. Od 1. júla 2020 teda na voľné miesto nastúpil MUDr. Marek Tejral. Opierajúc sa o zákon o zdravotnej starostlivosti, vykonáva funkciu lekára aj v iných obvodoch. A keďže jedným z nich sú aj Gbely, je našou povinnosťou predstaviť ho pár vetami. Preto sme ho po dohode navštívili priamo v ambulancii a položili mu zopár otázok.

- Pán doktor, vedeli by ste nám pár vetami povedať niečo o sebe?

- Pochádzam z rodiny, kde aj môj otec pracoval ako lekár. Vyštudoval som v Brne, nadobudol atestácie a medzi mojou praxou bola okrem iných aj práca na záchranke v Prahe. Otec často

chodieval na Záhorie, túto lokalitu si obľúbil a vždy mi budú v hlave rezonovať jeho slová, že Záhoráci sú veľmi veselí a dobrosrdeční ľudia. S tým sa stretávam pomerne často. Mám štyri deti, moja manželka je zdravotnou sestrou, takže lekárske prostredie je v našej rodine už zakorenené. Svoj život a svoje povolanie vykonávam tak, ako sa hovorí v známom citáte: „Ži tak, akoby zajtra mal byť tvoj posledný deň a pracuj tak, ako by si tu mal byť 1000 rokov.“

- Hovorí sa o Vás, že ste dobrý diagnostik. Skutočne patrí medzi jednu z najčastejších diagnóz ochorenie spôsobené stresom a uponáhľaným štýlom života?

- Píše sa veľa článkov a textov o tom, čo je podľa nových výskumov zdravé a čo nie. Ja som sa stal lekárom, aby som ľuďom pomáhal a nie aby som sa venoval článkom, ktoré človeka často mýlia.

Aj mňa by odvádzali od podstaty a preto tak, ako je pre mňa hlavným relaxom a odpočinkom manuálna činnosť, tak to v dnešnej dobe odporúčam aj ostatným. Myslím, že aj obezita alebo fajčenie patria medzi vysoko nebezpečné faktory

pre ľudské telo. Každé kilo navyše je zbytočné.“

- Čo hovoríte na „domáce lieky“ ako sú med, propolis, šípky, čaje či ľubovník?

- Tu odpoviem veľmi stručne: „Pomáhajú, lebo ich stvorila matka príroda.“

- Čo by ste odkázali čitateľom, resp., Gbelanom a svojim pacientom? Mnohí sa sťažujú na ordináčne hodiny. Nemohli by ste byť v Gbeloch viacej hodín vzhľadom na väčší počet obyvateľov, ako v Šaštíne?

- Panta Rhei... Všetko je v pohybe, všetko sa mení. Svet je v neustálom pohybe. Čo viac dodať? Každý človek potrebuje občas pomoc. A keď je takých ľudí viac, každý potrebuje svoj čas na diagnostiku a radu. Na dverách oddelenia rizikových novorodenecov jednej z bratislavských nemocníc bolo dlhé roky na dverách napísané: „Počkajte prosím, možno v túto chvíľu ožívujeme práve vaše dieťa.“ Viem, že je to možno tvrdý príklad, ale tak podobne to v lekárskom prostredí funguje. Každý potrebuje čas na to, aby počas konzultácie pochopil ďalší postup liečby a to je, žiaľ, časovo náročné.

Naša stredná škola získala vysoký grant

SOŠ elektrotechnická Gbely získala nenávratný finančný príspevok v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020, skrátené: Interreg V – A SK – CZ.

Partnerskou školou SOŠE Gbely sa stala Střední průmyslová škola polytechnická - Centrum odborné přípravy Zlín. Nenávratný finančný príspevok pre projekt s názvom „Vzdelávanie zamerané na prax a trh práce v oblasti elektrotechniky, automatizačnej techniky a mechatroniky“ bol obidvom školám schválený vo výške 193.323,22 EUR. SOŠ elektrotechnickej Gbely boli

schválené finančné prostriedky vo výške 106.368,87€. Poskytovateľom projektu je Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, ktoré poskytne SOŠE Gbely príspevok vo výške 101.050,42 €, zvyšných 5% poskytne škole zriaďovateľ, ktorým je Trnavský samosprávny kraj.

Cieľom projektu je vybudovať nové elektrotechnické laboratórium, ktoré bude slúžiť žiakom elektrotechnických odborov, predovšetkým odborov silnoprúdovej i automatizačnej techniky. V rámci cezhraničnej spolupráce žiaci školy absolvujú výmenný pobyt s partnerskou školou. Zakúpené vybavenie umožní žiakom vzdelávať sa pomocou najmodernejších technických zariadení, ktoré spĺňajú požiadavky zamestnávateľov nielen v príslušnom regióne školy, v Českej republike a ostatných štátov EU.

Ing. Alena Klenová,
manažér projektu

Záhadne kríže

Koľko obyvateľov majú Gbely, má Štatistický úrad presne spočítané. Koľko sa z nich túla po okolitých lesoch a zbiera hriby, nevie nikto, no odhadom je ich dosť. Tak isto nevie nikto, koľko z nich prešlo okolo dvoch spadnutých krížov neďaleko mestskej časti Farské a nijako nereagovalo, až na jedného. Jedného, ktorému vŕtalo v hlave viacero otázok, na ktoré nevedel odpovedať. Týmto milovníkom lesných plodov bol môj známy, ktorý hľadal odpovede na svoje otázky. Spýtal sa viacerých spoluobčanov a medzi nimi aj mňa, možno preto, že som pred časom spracovával informácie o malých sakrálnych stavbách v Gbeloch. Úprimne povedané, nevedel som mu odpovedať, no zaujalo ma to a bol som rád, že sa ponúkol ako sprievodca k týmto záhadným krížom. Bez problémov sme ich našli. Dva zubom času ohlodané jednoduché kríže, bez korpusov, spadnuté následkom hniloby či rozkladom dreva. Ležali vedľa seba na zemi, tak, ako kedysi stáli. Neďaleko nich zbytky ohrádky, ktorá bola pravdepodobne okolo krížov. Ramená krížov boli zadlabané do základného kmeňa a zaistené klincami priemyselnej výroby.

Čo všetko sa dalo z tohto nálezu vyčítať? S určitosťou vieme, že kríže sa vo väčšine stavali tam, kde v minulosti prišlo k dajakej tragédii. A toto platí i dnes, veď koľko krížov je popri cestách. Zbytky ohrádky svedčili o tom, že kríže neboli premiestnené, ale ležia na pôvodnom mieste, kde kedysi stáli. Záhadou bolo, prečo práve dva. Dĺžka rozkladu dreva, z ktorého boli urobené, ako i klince, nie kováčsky vyrobené, ale priemyselné, fabrické, určovali, že mohli byť časovo postavené maximálne niekedy po prvej

svetovej vojne, to je v období prvej ČSR. Toľko prvotné úvahy.

Po návrate z výletu, z gbelského lesa, som sa aj ja začal spytovať odo mňa starších, či si nepamätajú na dajaké tragédie z lesa. Pamätali. Jeden na to, ako zabilo Smolinčana pri ťažbe dreva, iný zase na Breclaváka, keď vyrezávali strom na májku. Ojedinelé prípady, vždy na iných miestach, no v žiadnom prípade však nedávali odpoveď, prečo práve dva kríže. Nasledoval časovo náročný pokus zistiť niečo v archívnych dokumentoch. A bingo! Našlo sa. V roku 1943 v jednej rodine, v jeden deň, v lese, dve tragické úmrtia. Dňa 26. februára 1943 bol 57-ročný Ondrej Hladík so svojím zaťom Konštantínom v lese. V časti lesa, vtedy pomenovanej „U hrázky“, tragicky zahynul Ondrej Hladík a o niečo neskorej zať Konštantín, 30 ročný, obecný poľný hájnik, na pokraji lesa u pola Záhumenice. A vysvetlenie bolo na svete. Tragédia v lese, dvaja mŕtvi v jednej rodine, dva kríže. Je zrejmé, že kríže dala postaviť rodina Hladíkových

na pripomenutie tejto smutnej udalosti.

Archív priniesol aj zabudnuté pomenovanie časti lesa za Farským U hrázky. Podľa starých máp vieme, že v oblasti Farského a za ním boli v minulosti tri lesné jazerá, každé napájané samostatným potôčikom. Vodné zdroje (potôčiky), ako aj jazerá, sa nazývali Rybníčky. Prvý Rybníček tiekol takmer na pokraji lesa, ktorý sa dotýkal poľnohospodárske pôdy s názvom Záhumenice. Druhý bol hlbšie v lese a tretí už takmer mimo katastrálneho územia Gbelov.

Je možné, že pomenovanie U hrázky sa viazalo k niektorému z týchto lesných jazierok. Príroda sa mení, či chceme alebo nechceme. Potôčky vyschli, jazerá zanikli a zabudlo sa i na miestne pomenovania. Možno, že zabúdanie je pre našu myseľ a psychiku dobré, lebo zabúdame aj na nepríjemné a často tragické chvíle nášho života. Zabudlo sa na dva kríže hlboko v lese, zabudlo sa na rodinnú tragédiu.

Ing. Miroslav Čársky

Novopečené majsterky Slovenska

V dňoch 26.- 27. septembra 2020 bojovali Karolínka s Nikolettou na Majstrovstvách Slovenska detí a mládeže v Agility, ktoré sa konali v hale RSDC v Pezinku, kde sa im nakoniec podarilo vybojovať Majstra Slovenska v kategórii detí. I cezto všetko, že bola najmladšia, sa nestratila, lebo v tieto dni prebiehali aj Majstrovstvá Slovenska v Agility celkové, kde väčšina psíkov je už v kategórii A2, A3. (naše stále v kategórii A1) a po prvom behu zo 48 skončili 9 v kategórii „small“, teda malých psíkov.

Obťažnosť behov mali sťažené aj tým, že dané parkúre sa im neprestavovali a boli rovnaké, ako pre dospelých. V kategórii detí súťažilo 8 tímov.

Touto cestou by sme sa chceli poďakovať všetkým, ktorí ju podporujú a akokoľvek sa podieľajú na ich rozvoji. V neposlednom rade patrí poďakovanie trénerom agility Jurajovi Ružovi, Dušanovi Bučkovi i KK Smolinské, Lucky Dogs Ratíškovice, RSDC a veľké ďakujem Karolínka zároveň posielam aj trénerke Lidke Bučkovej do nebička... Niektoré behy dali na výbornú, niektoré sa nezadarli podľa predstáv, ale je hlavné, že sa posúvajú smerom dopredu.

Motokrosová sezóna 2020

Zdravím všetkých priaznivcov motoristického športu !

Dovoľte, aby som vám v krátkosti priblížil motokrosovú sezónu 2020 na Slovensku. Tak, ako všetkých, tak aj motokrosový šport zasiahla pandémia ochorenia COVID – 19. Preto aj pre tento šport vzniklo množstvo uznesení a príkazov, ktoré sme ako organizátori museli a musíme dodržiavať. Hneď na úvod sezóny boli zrušené všetky podujatia a ponechané zostali len tréningy, kde boli dodržané ustanovené hygienické opatrenia spojené s pandemiou. V mesiaci máj po uvoľnení opatrení stanovených vládou SR, ktoré sa týkali športových podujatí konaných na voľných priestranstvách, Slovenská motokrosová federácia vytvorila kalendár 6 pretekov majstrovstiev

Slovenska. Pre nás, ako organizátorov pretekov majstrovstiev Slovenska v tejto sezóne, prináležal posledný pretek sezóny. Aj napriek neustálym zmenám v opatreniach sa nám podarilo toto pre nás dôležité športové podujatie sezóny uskutočniť na veľmi dobrej úrovni. V deň pretekov sa na štartové pole postavilo 150 pretekárov v rôznych kategóriách, aj napriek tomu, že v ten istý deň sa konali medzinárodné preteky u našich západných susedov v Českej republike. Výkony jazdcov boli na veľmi dobrej

úrovni. Teplé jesenné počasie v deň pretekov prilákalo stovky priaznivcov motoristického športu.

Záverom by som chcel v mene Motokrosového klubu Gbely poďakovať všetkým priaznivcom tohto športu, ktorí nás podporujú a zaželať veľa zdravia v neľahkej dobe. Buďme zodpovední, dodržiavajme hygienické opatrenia, aby sme sa mohli opäť spolu stretnúť v sezóne 2021.

Peter Kovárik
predseda klubu

Michal Španík

Žatva za nami - zakladáme novú úrodu

Rok 2020, resp. jeseň 2019, bol ďalší v rade s extrémnym priebehom počasia. Charakterizovali ho suchá zima i jar, neskoré mrazy a zrážkovo nadpriemerné leto. Napokon i negatívne dopady pandémie koronavírusu vo svete a s tým spojené výkyvy cien rastlinných komodít.

Žatevné práce v našom poľnohospodárskom podniku v Gbeloch sa naplno rozbehli v tomto roku 9.júla. Prvá plodina, ktorou začíname žatvu, je repka olejná. Jarné mrazíky nám ju vo veľkej miere poškodili, pričom strata na ha bola 1 -1,5 tony. Repku pestovanú na 566 ha sme nakoniec pozberali pri úrode 3,4 t z ha.

Podobne i u tvrdej pšenice, ktorá je skoršia oproti mäkkej, mrazy poškodili založené porasty v klase, tie sa nevyvíjali a boli skrátene s nižšou úrodou o jednu tretinu. Tieto mrazy poškodili hlavne hony v lokalite od starého strediska v Gbeloch a oblasť Kopčian - teda nižšie položené miesta. No i napriek extrémom počasia dosiahli sme potrebné, až špičkové kvalitatívne parametre obidvoch pšeníc. Tvrdá pšenica má dobrý odbyt i cenu a odbytujeme ju po okolitých štátoch EU – hlavne do Nemecka, Rakúska, Talianska a Česka. Výmery obidvoch pšeníc dosiahli 918 ha, čo je najväčšie zastúpenie v oševnom postupe.

Jarný jačmeň sme pestovali na výmere 290 ha s priemernou úrodou 5,3 t z ha. Už v budúcom roku avšak znižujeme plochy pre nezáujem sladovní a nízku výkupnú cenu.

Nepriaznivým klimatickým podmienkam „utiekla“ raž ozimná, ktorá pri výmere 274 ha dosiahla úrodu 4,4 t z ha.

Ďalej sme zberali v menšom rozsahu ovos a proso. V súčasnosti nám seibu nových ozimín sťažujú dlhotrvajúce dažde. Máme prerušenú vyorávku cukrovej repy. Potrebujeme pozberať 386 ha kukurice na zrno. Porasty by tento rok mohli dať sľubnú úrodu nad 10 ton z ha, čo by bol dobrý výsledok. Avšak potrebovali by sme už urýchlene začať zber po nadmerných zrážkach. Máme vlastnú pozberovú linku so sušičkou, čo znamená, že pokiaľ kukurica nebude mať možnosť vyschnúť na poli, budeme ju na pozberovej linke dosušovať na potrebnú skladovú vlhkosť 14 %.

Do konca roka musíme uskutočniť jesenné prípravy pôdy pod jarné plodiny v rozsahu cca 1000 ha.

Taktiež sme trpeli rastúcimi stratami počas žatvy spôsobenými premnožením

hrabošov a poľovnou zverou.

Najviac nás mrzí, že pri našej každodennej práci a bojoch s počasím, žiaľ doteraz nemáme informácie o ucelenej konkrétnej predstave Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR o tom, ako chce tieto ciele aplikovať v praxi, v akom časovom horizonte, akým spôsobom bude kontrolovať ich dodržiavanie, atď. Dozvedáme sa len informácie, že čo umožňujú legislatívy v iných členských štátoch EU v prospech poľnohospodárov, napr. dobrovoľné stropovanie, výnimky na použitie niektorých pesticídov, to zo strany nášho ministerstva nevidíme žiadnu snahu pomôcť domácim poľnohospodárom ani v tomto smere.

Ing. Mária Medlenová

Obedy v hygienickom šate

V nedeľu, 11.októbra 2020, na základe odporúčenia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Senica, rokoval krízový štáb mesta Gbely, v ktorom bolo riešené zabezpečenie obedov pre dôchodcov mesta Gbely, nakoľko zamestnanci Domu pokojnej staroby n.o. Gbely sú v tejto „koronavírusovej dobe“ maximálne vyťažení. Mesto Gbely operatívne, na základe dohody zabezpečilo varenie obedov pre všetkých dôchodcov, ktorí odoberali obedy z Domu pokojnej staroby n.o. Gbely, v Strednej odbornej škole elektrotechnickej Gbely. Rozvoz stravy mesto Gbely zabezpečilo u Správy

mestského majetku Gbely, spol. s r.o. Určite sa, vážení dôchodcovia pýtate, prečo máte obedy v jednorazových obaloch. Je to preto, že hygienické opatrenia a nariadenia v mimoriadnej situácii na Slovensku ukladajú povinnosť zabezpečiť výdaj stravy v jednorazových obaloch, čo musí jedáleň pri SOŠE Gbely dodržať. Všetky náklady, ktoré sú spojené s jednorazovými obalmi, bude vykrývať mesto zo svojho rozpočtu, čo znamená, že pre dôchodcov mesta Gbely, ktorí odoberajú obed, sa cena za obed meniť nebude.

Mgr. Andrea Šupíková

Na slovíčko so záhradkárskym predsedom

V nadväznosti na informácie, ktoré ste si prečítali na titulnej strane mesačníka Gbelan, sme si na slovíčko zobrali predsedu Základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov Vladimíra Psára a položili mu zopár otázok.

- Ako si pochvaľujete družbu s obcou Tvrdonice?

„Sme radi, že táto družba vznikla. Pravidelne sa navštevujeme, chodievame na degustácie či výstavy, absolvujeme spolu aj vzájomné výročné schôdze a sme radi, že sa napríklad aj každoročné otvorenie plavebnej sezóny prispôsobuje práve Dňu otvorených sklepov, ktorú organizujú Vinári z Tvrdonic a Kostíc v spolupráci s obcou Tvrdonice.“

- ZO má v súčasnosti 45 vinohradníkov a prídomových členov. Je medzi vami v organizácii ešte niekto zo zakladateľov Záhradkárskej osady?

„Medzi žijúcimi členmi, ktorí boli u založenia „gbelských vinohradov“ v Osade Mier sú Vladimír Kovalovský, Vojtech Nemec, Zoltán Brezovský, Štefan Kovárik či Ján Jurka. Ďalších členov z členov, ktorí stáli u zrodu, som spomenul v texte na titulnej strane.“

- Máte medzi sebou aj nových členov? Ako ich prijímajú starí členovia?

„Mladší nahrádzajú starších. Tí starší sa snažia pomôcť dobrou radou, aj keď mladí už majú iný názor na pestovanie či výrobu.“

- Aké odrody hrozna sa uprednostňujú v tejto lokalite?

„V sedemdesiatych rokoch sa začalo s odrodami Veltlín zelený, Müller Thurgau, Rulandské biele, Frankovka či Svätovavrinecké, no nájdeme tu už aj novšie odrody ako Zweigelt, Dunaj či Devín. V osade Mier sa však niektorí členovia venujú aj pestovaniu ovocných

stromov, napríklad marhúľ, sliviek, jabloní či hrušiek.“

- Kultúra vína sa viac a viac dostáva do povedomia ľudí. Je niečo, čo sa dá nové aj po rokoch práce s vínom naučiť?

„Stále sa učíme... Sú nové odrody, nové metódy, nové postupy. Vo svete vinohradníctva je stále niečo nové. Už dávno sa nemiešajú všetky odrody dohromady, každá odroda potrebuje svoj postup spracovania. Či už Veltlín ako tvrdšia odroda, alebo Tramín a ohľad na jeho zbytkový cukor. A o nových odrodách už ani nehovorím...“

- Čo Vás, ako vinára a záhradkárskeho predsedu zároveň, najviac teší?

„Mám okolo seba starších aj mladších členov – ako vo výbore, tak aj v záhradkárskej osade a tiež máme ako organizácia dobrú podporu od mesta Gbely. Ja si rád vypočujem, čo je nové vo vinohradníctve a posielam to ďalej. Tak, ako ja sa rád priučím na košovkách v okolí, tak ma teší, keď hlavne tí mladší prinesú medaily z výstav. Dúfam, že vinárstvo a záhradkárstvo bude v Gbeloch ešte dlho prevítané.“

Dakujeme za rozhovor

Motorkársky klub Raccoons sa predstavuje

Sme nezávislý a neziskový čakateľský klub motokárov pod patrónom motokárskeho klubu Faraons MC Slovakia.

Sme len partia ľudí, ktorých spája láska k motocyklom. Naša história nie je príliš dlhá, ale bohatá na zážitky zo spoločných výjazdov. Chceme sa neskôr

podieľať na kultúrnom videní vo vašom meste pri rôznych poriadaniach akcií, príklad pre deti.

Náš klub pozostáva z desiatich členov a názov klubu je „RACCOONS“

Kontakt na distributora publikácií klubu je vlado.harustiak@gmail.com

prezývka HARRY

Mobil: 0905 / 380 822

www.raccoons.sk

**JEDNOU
VETOU**

Dňa 2.10.2020 vykonala BVS a.s. preplach kanalizačnej siete na ulici Petroveskej.

Celoplošné testovanie obyvateľov Slovenska sa uskutoční v sobotu a nedeľu 31.10.2020 a 01.11.2020 a následne o týždeň v priestoroch tržnice a futbalového štadióna.

Gbelskí chovatelia vystavovali

V dňoch 26.-27.9. 2020 gbelskí chovatelia usporiadali už 23. Oblastnú výstavu králikov a 30. Miestnu výstavu hydiny a holubov.

Zorganizovať výstavu v daždivom počasí a v tomto náročnom období nebolo vôbec jednoduché. Museli byť dodržané prísne hygienické opatrenia s povinnou dezinfekciou. To si uvedomoval aj výstavný výbor ZO.

Na otvorení výstavy sa zúčastnili zástupcovia OV SZCH Senica, členovia ZO aj ďalší hostia. Výstava bola peknou ukážkou toho, čo chovatelia z Gbel, oblasti Senica, ako aj mimo senickej oblasti, dochovali a zošľachtili. Zvieratá boli na vysokej úrovni a bol o ne záujem. Najviac bol o zvieratá s vyšším bodovým hodnotením. Mnoho chovateľov si ich zakúpilo do svojho chovu.

Pri pohľade na farebné rázy králikov, hydiny a holubov bola výstava zdrojom potešenia nielen pre chovateľov, ale aj ostatnú verejnosť. Na výstave nechýbala bohatá tombola, o ktorú bol, hlavne u mladých návštevníkov, veľký záujem. Celej výstavy sa zúčastnilo 62 vystavovateľov. Bolo vystavených 162 ks králikov, 186 ks hydiny a 140 ks holubov.

Zvieratá posudzovali:

- Králiky: Ing. Štefan Adamec, Jaroslav Kováč
- Hydina: Tomáš Horinka, Peter Krajčír
- Holuby: Milan Miča, Juraj Cintula

Vyhodnotenie chovateľov králikov Pohár primátora mesta Gbely:

Peter Šimek (Veľký svetlý strieborný).

Súťaž Oblasti Senica:

1. Ivan Matula, Viedenský modrý
2. Lukáš Nosko Viedenský divosfarbený
3. Tibor Koník Viedenský divosfarbený

Čestné ceny: Igor Burský (Činčila veľká), Jozef Sobolík (Nemecký obr. strakáč), Jozef Hoferka (Nemecký obr. strakáč), Marek Iskra (Viedenský modrý), Marián Klena (Havana), Jaroslav Kolaja (Rex modrý), Milan Miča (Zdrobnelý modrý).

Ceny mladých chovateľov:

Pohár OV SZCH Senica - Eliška Drozdová (Meklendurský strakáč čierny), Čestná cena - Marek Kondlla (Ohnivák).

Vyhodnotenie chovateľov hydiny

Pohár primátora mesta Gbely:

Tomáš Búzek (Bantamka brezová).

Čestné ceny: Gabriel Pavka (Hus slovenská, Amrox), Dávid Pavka (Australorka čierna), Pavol Vyskup (Oravka biela), Dominik Zúbor (Oravka

čierna, Indická bojovníčka), Boris Roštár (Lenghorn), Ivan Matula (Hempšírka zдроб.), Jaroslav Kolaja (Wyandotka oranžovohnitá zдроб.), Katarína Krčková (Velsunka jarabičia zдроб.), Michaela Knápková (Sebritka).

Ceny mladých chovateľov:

Čestné ceny

Samuel Balga (Australorka čierna zдроб.), Leonard Komárek (Plymutka žltá zдроб.), Viktória Klenová (Wyandotka žltá čierna kolumbia zдроб.)

Vyhodnotenie chovateľov holubov

Pohár primátora mesta Gbely:

Gabriel Cintula (King biely).

Čestné ceny: Miroslav Chodúr (Český stavák žltý), Marek Iskra (Český stavák modrý sedlatý), Ladislav Osuský (Moravský pštros žltý), Milan Miča (Český bublák modrý), Mgr. Peter Konc (Moravský pštros modrý jarabý), František Knotek (Benešovský biely), Gabriel Pavka (Rys modrý šupinatý).

Ceny mladých chovateľov

Čestná cena - Vaneška Osuská (Staroholandský kapucín).

Pred ukončením výstavy boli vyhodnotení najúspešnejší chovatelia králikov, hydiny a holubov pohármi Primátora mesta Gbely, ktoré odovzdal sám primátor. Ďalej pokračovalo vyhodnotenie najúspešnejších chovateľov králikov v oblastnej súťaži, kde ceny venoval OV SZCH Senica. Tiež nasledovalo vyhodnotenie chovateľov, ktorí boli ocenení čestnými cenami. Všetci ocenení chovatelia si prevzali pekné ceny. Všetkým chovateľom ZO, ktorí sa podieľali na organizácii tejto peknej akcie, poďakoval primátor mesta Gbely, Ing. Jozef Hazlinger, ako aj predseda OV SZCH Senica, pán Juraj Cintula. Súčasne vysoko ocenili ich činnosť pri usporiadaní výstavy v nie práve ľahkých podmienkach počasia, ale aj za dobré zabezpečenie hygienických opatrení s povinnou dezinfekciou z dôvodu COVID 19.

V závere výstavy vyslovil svoje poďakovanie všetkým zúčastneným vystavovateľom aj predseda ZO SZCH Gbely Ľubomír Pfeffer.

Ivan Matula

Úspešný vstup do novej sezóny

Druhou októbrovou nedeľou sa začala nová šachová sezóna 2020/2021. Do tejto sezóny vstupujú gbelskí šachisti s dvoma družstvami: Šachový klub Gbely (3. liga) a Interchess CVC Gbely (5. liga). Gbelania tak zredukovali družstvá, nakoľko z 2. ligy vypadli a v 3. lige by bolo len ťažko utiahnuť ďalšie hráčov bude lepšie udržateľná. Dňa 11. októbra sa teda odohralo 1. kolo 3. ligy, v ktorom domáce Gbely hostili rezervu Piešťanských kúpeľov. Hostia prišli v slabšej zostave a to bol vietor do plachiet domácim, ktorí v dobrej zostave sfúkli hostí zo stolov v pomere 6 : 2. Víťazné partie zahrali Tomáš Danada, Denis

Nemšák, Gerhard Pribila, Branislav Kocák, Tomáš Valla a Ľubomír Papánek. Naopak, partie vôbec nevyšli Tomášovi Kankovi a Milanovi Ralbovskému.

Bohužiaľ, ako sezóna začala, tak sa znovu preruší, nakoľko aktuálne epidemiologické opatrenia Covid-19 neumožňujú pokračovanie týchto súťaží.

Zdroj: www.chess.sk

Autor: RNDr. Peter Brunovský, PhD.

Por.	Družstvo	3. liga	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	TB1	TB2	TB3
1	ŠK Cífer B		*											7	3	7	0
2	ŠK Hlohovec			*									6½		3	6,5	0
3	Šachový klub Gbely				*							6			3	6	0
4	Lokomotiva Trnava					*					6				3	6	0
5	Šachový klub Holíč						*			5					3	5	0
6	ŠK Trnava-Modranka A							*	4½						3	4,5	0
7	CVC Senica							3½	*						0	3,5	0
8	ŠK Senica						3			*					0	3	0
9	ŠK Trnava-Modranka B					2					*				0	2	0
10	ŠK Kúpele Piešťany B				2							*			0	2	0
11	ZŠK Vrbové			1½									*		0	1,5	0
12	ŠK Skalica B		1											*	0	1	0

TAJNIČKA: Pred desiatimi rokmi bolo Mestu Gbely slávnostne odovzdané ocenenie za najkrajšiu zelenú oázu. Grantový projekt Zelené oázy vyhlásila nadácia Ekopolis a projekt s názvom „Sýkorka - priateľ našich parkov“ podporili sumou 3900€. Projekt bol realizovaný v parku pri Základnej škole s materskou školou Gbely. Jeho náplňou bola ochrana vtáctva, podpora hniezdzenia a ...**TAJNIČKA**... Do projektu sa zapojili najmä deti mladšieho školského veku, ktoré tvorili diela do výstavnej súťaže a spolu s triednymi učiteľkami inštalovali vlastnoručne vyzdobené krmidlá a hniezdne búdky v areáli parku. Súčasťou projektu je aj kŕmenie vtáctva počas zimných mesiacov, ktoré nemá v tomto čase vo voľnej prírode dostatok potravy a samozrejme environmentálna výchova s poukazom na klesajúcu populáciu tohto druhu vtáctva v celej Európe. Projekt so zamieraním na environmentálne vzdelávanie detí v ZŠ s MŠ Gbely a ochranu prírody plánuje Mesto Gbely podať aj v roku 2020.

autor: P.S.	Všeobecné záväzné nariadenie	kód letiska Arecibo	šiesty ročník gymnázia	žalobcovia (práv.)	solmizačná slabika	Pomôcky: AJAR, ALASKIT, NOME	zašil dovnútra	nadmerná psychická záťaž	mušketer	mesiac (básn.)	Pomôcky: TAUR, VASAD	Okresný výbor	prefabrikát	tropické ovocie	výbava nevesty	mesto v Afganistane
obec v Maďarsku						vpil zn. nanotesla					mesto v Čechách obchodná akadémia					
3. časť tajničky																
ďalší (angl.)					metropola Albánska dvojkoľosový vozík						Zolov román kúpalisko na pobreží					
	druh horniny	prúdenie vody 1. časť tajničky				pomocná veta národnosť v Číne					zn. aviváže mäso z chrblá					
prístroj						existuješ skvost, šperk				kilogramy prelamuje					vábivo	zločinec (kniž.)
popevok			štát v Ázii tesárska sekera			výťažok z jačmeňa tropický jašter						plač, roň slzy mesto na Slovensku				
umenie (angl.)				slávnostná sieň knockout				jedovatá rastlina mýka						falošný (mad.) stroskotaná loď		
poskočenie					dobrá povest' (kniž.) parazity vo vlasoch						Ivan (dom.) omám alkoholom					
druh poľovného psa						meno (tal.) zn. kus				prudká zmena končatina						
meno herca Gogóla				4. časť tajničky						2. časť tajničky						
decht, smola				zabezpečoval						nižšia knižská hodnosť						

Mesačník Gbelan - noviny zo života mesta. Zadarmo. Vydáva Správa mestského majetku Gbely, spol. s r.o., Naftárska 2104/2, Gbely, IČO 36268399, e-mail: kultura@gbely.sk č.tel/fax.: 034/6621764. EV 3113/09. ISSN 1338-9947. Zodpovedný redaktor: Mgr. Slavomír Brutovský. Vydavateľ nezodpovedá za štylistické a pravopisné chyby autorov článkov. Jazyková úprava: neprešlo jazykovou úpravou. Vydavateľ si vyhradzuje právo články upraviť, krátiť a neuverejniť. Názor vydavateľa sa nemusí zhodovať s názorom autora článku či inzerátu. Vydavateľ nezodpovedá za obsah a informácie obsiahnuté v platenej reklame a inzercii. Anonymné príspevky neuverejňujeme, zaslané príspevky nevraciamy. Adresa vydavateľa: Správa mestského majetku Gbely, spol. s r.o., Naftárska 2104/2, 90845, Gbely. Náklad 1820 ks, grafická úprava: Mgr. Slavomír Brutovský, tlač: Tlačiareň Durlák s.r.o., Senica. Uzávierka príspevkov je do 15.11.2020.

BEZPLATNÁ INZERCIA

PRE VLASTNÍKOV NEOBÝVANÉHO DOMU, ALEBO ZÁUJEMCOV O KÚPU

Podľa evidencie rodinných domov
sme zistili, že v meste Gbely je vyše
140 neobývaných domov.

Z tohto dôvodu ponúkame
vlastníkom, ktorí chcú neobývaný
rodinný dom ponúknuť na predaj,
možnosť bezplatnej inzercie v
mesačníku Gbelan.

Predám starší rodinný dom
3 – izbový. Kontakt: 0949743271

PRÁCE S JCB

Prípravné, dokončovacie, výkopové
práce s JCB 3CX, kopanie studní a
žump, zámková dlažba na kľúč
Kontakt: 0948 420 618

SNACK A COFFEE BAR U CVRČKA

Vás pozýva do novootvorenej
prevádzky
Jilemnického 708, 908 45 Gbely
www.cvrcek.sk
Ponúkame občerstvenie, kávu, nápoje,
stolné hry, knihy, stolný futbal a iné.

TVORBA WEBSTRÁNOK

Ondrej Chocholáček
0915 / 613 610 www.webon.sk

REALITNÉ SLUŽBY

AKÉ SI ŽELÁTE...
Dominika Mikuličová - 0902 061 439
RE/MAX Good Choice
dominika.mikulicova@re-max.sk

ŽALÚZIE, ROLETY, SIETKY

MONTÁŽ a OPRAVY - 0903 / 463 904

TAXI GBELY

Preprava osôb / NON STOP / 1-8 osôb
0910 / 829 475

JEDNOU VETOU

Prosíme všetkých, ktorí si ešte nevyzdvihli pe-
niaze za neuskutočnený koncert Simy Martau-
sovej, aby kontaktovali 034 / 6621 764,
alebo písali na kultura@gbely.sk

KÚPIM CHATU V ADAMOVE PRI VODE

Kontakt: 0905 / 753 390

VYKUPUJEM

staré mince a bankovky aj celé
kompletné zbierky po zberateľoch,
alebo dedičstvo. Info: 0902 / 168 083

KAMEROVÉ SYSTÉMY, ALARMY

0903 / 486 477 www.comptelplus.sk

KOZMETICKÝ SALÓN FEMINA

Jana Švrčková, Naftárska 944
ponúka: kompletné kozmetické služby
JANSSEN Cosmetics ošetrovanie pleti -
laser LASOCAR. Info: 0904 / 572 184

MYSLITE NA SVOJE ZDRAVIE A CHUDNITE POD ODBORNÝM DOHLADOM S NUTRIFOOD PLAN

ul. Novoveská 941, Šaštín Strážne
ul. Jánošíkova 1604/6, Malacky
0910 / 628 555
hlavickova@nutrifood.sk
www.nutrifood.sk

PREDAJ A SERVIS PC REG. POKLADNICE, TVORBA WEBSTRÁNOK

0903 / 486 477 www.comptel.sk

PASCE NA LÍŠKY

a kletky pre chov prepelíc
www.123nakup.eu / 0907 181 800

KOVOŠROT VAŠIN, s.r.o. (Gbely – objekt tehelne)

Výkup kovového odpadu a fareb. kovov,
autovrakov, doklad o likvidácii
K dispozícii nájazdová váha (40t)
UT-PIA:10.00-16.00 SO:9.00-12.00
Výkup papiera (časopisy a noviny)
na prevádzke Čáry
0908 / 147 888 0903 / 404 138

MIROVE TORTY A ZÁKUSKY

Domáca rodinná cukrárenská výroba
Miroslav Horinka
Torty a zákusky na rôznu príležitosť i
všedný deň. Dovozy do Gbelov podľa
dohody. Tel: 0915 749 758
www.mirovetorty.sk
mail: miroslavhorinka@gmail.com

OČNÁ OPTIKA FREE-OPTIK

Očný optik - Monika Poncová
Petrovská ulica č. 207, Gbely
Otváracie hodiny:

PO: 09.00-11.30	13.00-18.00
UT: na objednávku	14.00-18.00
ST: 09.00-11.30	
ŠT: 09.00-11.30	13.00-18.00
PIA: 09.00-11.30	13.00-18.00
SO: 09.00-12.00	
NE: zatvorené	
0902 / 357 067 0910 / 143 440	

PALIVOVÉ DREVO

Urbárska spoločnosť Gbely Ostrý vrch
oznamuje spoluvlastníkom urbárskeho
lesa, ktorí majú záujem o samovýrobu
palivového dreva, že sa môžu prihlásiť
vždy v stredu od 18:00 - 20:00 hod.
u p. Ing. Hrušeckého na ul. Medlenova
1474, telefónne číslo 0903 567 561
alebo u p. Čárskeho na ul. Prof.
Čárskeho 212, tel. číslo 0917 063 722.

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

NARODILI SA:

Tibor Kalay

MANŽELSTVÁ:

Marián Malík – Mária Hrnčíriková
Ivan Šarközy – Eva Hrehová

OPUSTILI NÁS:

Ján Brída /82/
Eva Duchoslavová /35/
Dušan Hrušecký /73/
Terézia Janáčková /81/
Otília Jureňová /84/
Emília Puškáčková /93/
Mária Rusňáková /89/

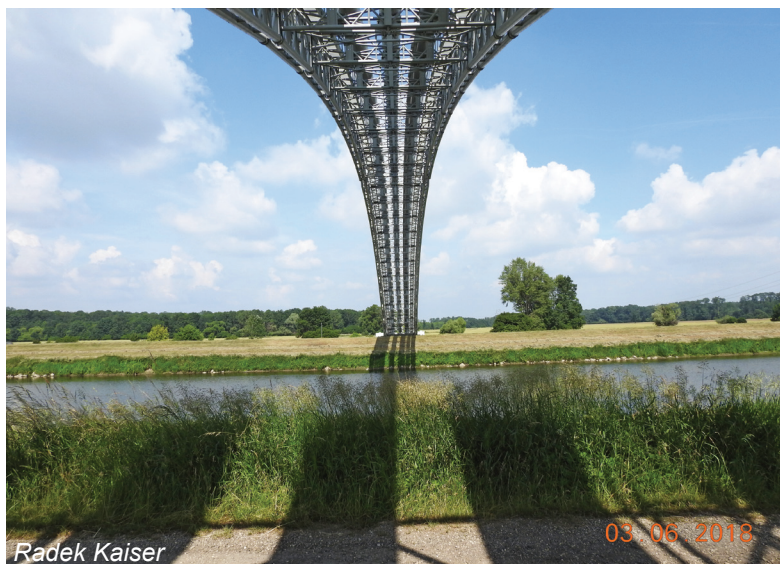
JUBILANTI - OKTÓBER:

Štefan Horinka
Jaroslav Lukáč
Nadežda Bergmannová
Benedikt Guček
Milan Kumpan
Peter Lukáč
Miroslav Bolebruch
Vladimír Kovalovský
Helena Chromková
Anton Pastorek
Otília Bačová
Jozef Eisner
Viliam Ožvoldík
Štefánia Vaňková

Znenie tajničky z minulého čísla:
...pod nohami svätca porazený satan a váhy.
Výherca: Felícia Masárová.
Srdečne blahoželáme!

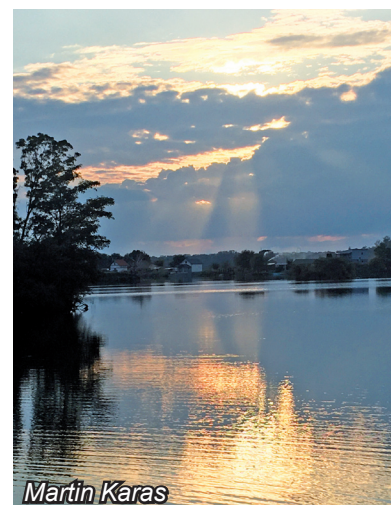

Zdenko Rampáček (fotené z Ostrého vrchu)

Radek Kaiser

NAJKRAJŠIA FOTOGRAFIA GBELOV A OKOLIA

Martin Karas

Ferdinand Jureňa

Marcela Šmidová

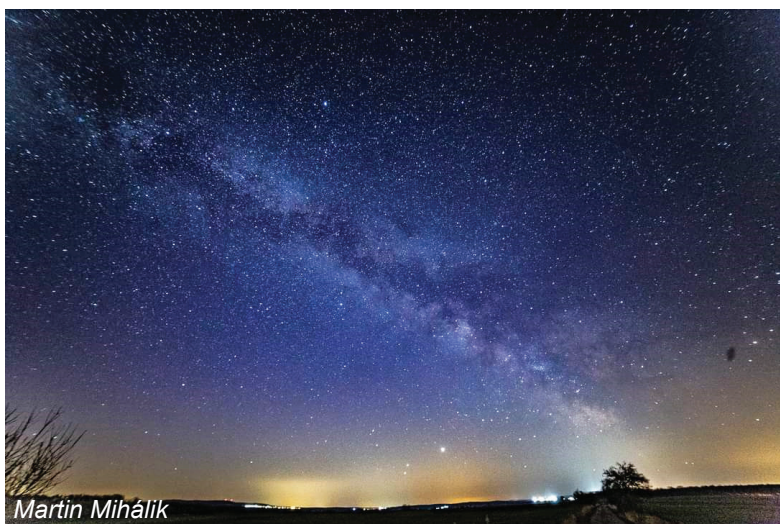

Matúš Očkay

Lukáš Ševčík

Aj v tomto čísle uverejňujeme niektoré zo zaslaných fotografií.
Na konci roka odmeníme troch vyžrebovaných výhercov,
ktorí nám počas roka fotografie posielali. Ak nám teda pošlete
fotografiu na kultura@gbely.sk, vyberieme snímky, ktoré postu-
pujú do žrebovania o peknú knihu.

Martin Mihálik

Peter Špilák

Zuzana Lorencová

DENNÍK CYKLISTU

Stanislav Hnát

Doba cesty: od 30.6.1968 do 27.7.1968

Dĺžka cesty: približne 2 900 km

Cez štáty: Maďarsko, Juhosláviu do Bulharska

*Cesta bola prekonaná na bicykloch
československej výroby značky „Favorit“*

Cieľové mesto: Trojan

Zľava: Stanislav Hnát, Pavol Konečný, Stanislav Vrbňák

Poznámka autora: „Pred cestou do týchto štátov sme počuli veľa hlasov o tom, že sa čoskoro vrátíme. Podľa niektorých to bolo veľmi veľa a považovali našu cestu za vôbec nepremyslenú vec. No táto cesta bola pripravená po všetkých stránkach, takže nás nič zvláštneho nemohlo prekvapiť. Boli sme pripravení na všetko. Počítali sme aj s rizikom, ktoré musíme prekonať a s tým sme predsa do toho išli. Veď takáto cesta musí mať aj svoje riziko. Inak by to bola cesta taká, akú by sme ju my chceli mať. Pre nás platila myšlienka z knihy J. Haška „Osudy dobrého vojaka Švejka“:

„Ať si bylo, jak si bylo, přece jaksí bylo, ještě nikdy nebylo, aby jaksí nebylo.“

Ilúzie (30. 6. 1968)

Po veľkých prípravách sme sa konečne o 15. hodine vydali na cestu pre nás tak dobrodružnú. Prvé naše kilometre viedli smerom na Kúty pozdĺž železnice. Nálada bola dobrá, rozprávali sa vtipy, skrátka žartovalo sa. No popri žartovaní sme začali spomínať veci, na ktoré sme v tom veľkom zhone zabudli. Bol to hlavne denník, ktorý sme chceli cestou písať a pero, ktorým by sme ten denník písali. Ďalej to boli už len filmy do fotoaparátu. Tieto veci sa dali však ľahko kúpiť a tak sme pokračovali v ceste na Bratislavu. Cesta rýchlo utiekla a tak sme za 2 a pol hodiny prišli do Bratislavy. Nálada bola stále dobrá a síl bolo ešte dostatok. Cez most sme sa dostali až do Petržalky, čiže na druhý breh Dunaja. Pokračovali sme v ceste smerom na Rusovce. Už v prvý deň sme mali poruchy, na šťastie neboli veľmi vážne poruchy. Stanovi Vrbňákovi sa utrhol remeň na vakoch, Paľovi sa stratila skrutka z nosiča a okrem toho sa mne aj môjmu menovcovi Stanovi Vrbňákovi utrhl fľaše, čo zapríčinila rozbitá cesta.

Cestou sme zažili aj nám nepríjemné veci. V Malackách sme predbiehali pohreb a za Bratislavou pri autohavárii zabitého človeka. Tieto okolnosti nás upozornili na jednu vec, ktorá nám neustále preletovala myslou: „Pozor!“ Prešli sme ešte zopár kilometrov a zastavili sme sa pri menšom jazierku. Našli sme si vhodné miesto na táborenie a začali sme sa pripravovať na prvú noc mimo rodného domu. Večer sme sa navečerali ešte zo zásob, ktoré sme mali z domu. Poumývali sme sa v jazere. Postavili stan a k stanu priviazali bicykle. Pred spaním sme si sadli pred stan a naplánovali trasu na budúci deň. Oproti nám si postavili stan Česi. Ponúkli nás čerešňami, ktoré sme veľmi radi prijali. Netrvalo dlho a žalúdky boli plné. Bola už noc a my sme sa ukladali na spánok. Aké bolo naše prvé prekvapenie, keď okrem nás bolo v stane plno mravcov. Stali sa nevitnými hosťami a tak sme ich pekne zase my vyhostili. Ako to už na takýchto výletoch býva, takmer celú noc sme prebdeli. Tým sa končí náš prvý deň cestovania a začína sa druhý.

Hltači kilometrov (1.7.1968)

Ráno sme vstali už o 5.00 hodine. Zbalili sme všetky veci a vydali sa na cestu smerom na Rusovce. O 6:00 hodine rannej sme už boli na hranici. Bol to čudný pocit byť prvýkrát na hranici. Všetky doklady boli v poriadku a tak nás naši a maďarský colník, ktorý nás legitimoval, pustil ďalej a poprial nám šťastnú cestu. Cestou od našich hraníc, teda už na maďarskom území, nás stretalo veľa vojenských kontrol, ktorým sme sa museli preukázať. Po prekonaní tohto úseku sme sa konečne dostali na dobrú cestu a pokračovali sme smerom na Balaton. Cestou sme stáli v meste Győr. Tu sme sa zoznámili s maďarským učiteľom Martonom Trinkerom, ktorý nás pohostil a dal nám každému mincu – pamiatku na neho, t. j. každému 1 forint. My sme mu to oplatili našou trojkorunáčkou. Zaviedol nás do reštaurácie, kde nám zaplatil malinovsky a ešte nám kúpil malinovku i do fliaš. Potom nás povodil po niektorých pamiatkach v Győri. Pritom sme si pohovorili o rôznych veciach i o politike. Tiež sa pýtal na našu ďalšiu cestu. Keď sme mu predložili mapu a ukázali cestu, usmernil nás a poradil nám, aby sme nešli na Balaton cez Pápu. Dali sme si povedať a tak sme išli po novej trase smerom na Veszprém. Bola to pre nás veľmi namáhavá trasa. Museli sme prekonávať rôzne stúpania, no nevyhli sme sa tomu, aby sme netlačili bicykle do kopca vyše 6 km. O to však bola krajina okolo nás krajšia.

Pri tejto ceste sme pospomínali všetkých svätých. Cestou sme stratili, konkrétne Pavol, ďalšiu skrutku z klipsne. Minuli sme Veszprém a pokračovali smerom na Balaton. Konečne sme podvečer dosiahli breh Balatonu. Bola to nesmierne namáhavá cesta plná stúpaní a prudkých zjazdov. Bol to úsek, v ktorom sme prekonávali Bakonský les, najväčšie maďarské pohorie. Ako iste vieme, Maďarsko je samá rovina až na spomínaný Bakonský les, ktorý prirovnaním k našim pohoriam sa musí schovať. No aj tak to pre nás bolo dosť. A keď sa prizrieme na dĺžku cesty 220 km, je to dosť pre bicykle aj pre nás. Boli sme ukonaní a rozhodli sme sa prespať v autokempingu na Balatone. Zrazilo nás množstvo forintov, ktoré sme museli zaplatiť len za nocľah a k tomu ešte v našom stane. Za tú noc to bolo 36 forintov. Zabudli sme na peniaze a nadchýnali sme sa nádherným pohľadom na Balaton. Nádherné čistá voda s plávajúcimi potápkami, ktoré ukazovali cez priehľadnú vodu rýchle pohyby svojich nôh, akoby sa vychvaľovali svojim perfektným narábaním pod vodou. V diaľke sa kolembali na vlnách plachetnice, na brehu v trstí cvičili žaby na nočný koncert.

Ani my sme sa neudržali a priťahovaní vodou sme sa po krátkom čase ocitli v nej. Voda bola príjemne chladná a svojimi vlnami nás pohojďovala na hladine. Ja s Paľom sme sa pustili aj ďalej, no Stano Vrbňák sa necítil vo svojej koži a tak urobil len pár kmitov vo vode a šiel sa obliecť. Po príjemnom kúpeli sme sa pekne navečerali a sadli pred stan. Keď sme sa lepšie pozreli, videli sme okolo seba veľa krajanov, ktorých tu bolo ako maku. Neskôr sme zistili, že sme si stan postavili na samých lienkach. Bolo ich tu neúrekom. Boli v stane, na stane, vonku ba aj na odevoch. Vystaňovaním lienok zo stanu a dobrou náladou sa končí náš druhý deň na ceste mimo domova.

Vojaci (2.7.1968)

Ako každé ráno, aj toto sme vstali o 5.00 hodine. Urobili sme potrebné veci a pripravili sme sa na ďalšiu cestu. Cesta viedla pozdĺž celého Balatonu. Na vlastné oči sme sa presvedčili, že Balaton bol dlhý vyše 70 km. No cesta ubiehala dobre, vďaka kvalitnej ceste a priaznivému vetru. Keď sme uvideli koniec jazera, bolo už dobre. Ale predsa sme vybočili z pôvodného smeru a tak sme prišli do Tihony k prievozu. Vytiahli sme mapu a pozreli sme sa, kde vlastne sme. Nezostávalo nám nič iné, ako sa vrátiť pár km naspäť smerom na Letenye. Pretože sa už blížilo k poludniu, rozhodli sme sa naobedovať na okraji cesty pod vysokými gaštanmi. Keď sme boli v najlepšom, prišiel za nami jeden maďarský chlapec. Mohol chodiť asi do šiestej triedy. Vedel strašne málo rusky. Aj tak sme sa dohovorili, no bolo to veľmi ťažké. Na pamiatku sme mu dali našu päťkorunáčku a bolo dobre. K chlapcovi sa pridal ešte jeden pán v stredných rokoch. Jeho záujem sa sústredil na naše bicykle. Keďže vedel po rusky, bolo sa ľahko dorozumieť. Vypytoval sa na všetko možné. Nakoniec povedal, že aj on túži mať taký bicykel, no žiaľ, u nich také nedostat. Nato sme sa rozlúčili a každý sme šli svojim smerom. Pomaly sme sa blížili k juhoslovanským hraniciam. Aké bolo však naše prekvapenie, keď nás asi 15 km pred juhoslovanskými hranicami zastavili vojaci. Keďže ešte pred zastavením nás legitimovala hliadka a pustila ďalej, boli sme z toho nemilo prekvapení. Zastavilo auto a hneď bol pri nás maďarský vojak. Bicykle plne ovešané vecami nahádzal na auto a vôbec nehľadiac na to, či sa niečo stane alebo nie. A tak sa stalo, že bicykle boli odreté a tiež sa úplne utrhlí držiaky na fliaše. Vojak pritom maďarsky hrešil, čo sa dalo vyrozumieť. Auto sa pohlo naspäť. My, úplne otraseení, čo sa vlastne stalo, snažili sme sa nadviazať rozhovor s maďarským vojakom, ktorý bol s nami na aute. Nešlo to. Nevedel ani rusky, ani nemecky ani anglicky. Tak sme boli ticho. Asi po 2 km cesty auto zastavilo a išli sme dole. Tam už čakal ďalší vojak. Posadili nás na kraj lesa. Posadili nás tak, že sme boli navzájom od seba vzdialení 3 metre. Ešte nám ukázali, že nesmieme ani hovoriť. Boli sme napätí, čo sa vlastne stalo. Za krátku chvíľu prišlo ďalšie auto, z ktorého vyskákali vojaci so samopalmi a obuškami. Pekne nás obstali a dávali na nás pozor, ako na zlatý poklad. Zlatý poklad Inkov. Za poriadnu polhodinu prišla ďalšia posila. Bol to ešte jeden vojak a jeden dôstojník. Vedel perfektne po rusky. Z toho a podľa oblečenia sme posúdili, že je to ruský dôstojník. Opýtal sa, či vieme po rusky a začal s nami hovoriť. Povypytoval sa nás na všetko a nakoniec povedal, že cez Juhosláviu nemôžeme ísť. No my sme sa ďalej bránili zmene plánu našej cesty. Nakoniec povedal, že musíme ísť zatelefonovať. Po ďalšej polhodine sa vrátil a povedal, že môžeme pokračovať v ceste. Dozvedeli sme sa od neho, že sme mali veľké šťastie. Že od 01. 07. 1968 začal platiť predpis, podľa ktorého sme mohli ísť cez hociktorú socialistickú krajinu. A tak sme sa po neplánovanom zadržaní vybrali znova na cestu. Ešte v ten deň sme dosiahli juhoslovanských hraníc. Dobré nám to prešlo na maďarskej a aj na juhoslovanskej colnici a tak sme pokračovali už na juhoslovanskej pôde. Nešli sme ďaleko. Zastavili sme v prvej dedine od hraníc. Dedina sa nazývala Hodošan. Jednak sme už boli unavení z toho všetkého, čo sa nám prihodilo, a jednak sa už začalo stmievať. Našli sme si miesto na kraji dediny.

Rýchlo sme si postavili stan a začali pripravovať večeru. V dedine sme vzbudili veľký rozruch, a zasa najmä naše bicykle. Podľa správania sme zistili, že sú tu veľmi priateľskí ľudia. Priniesli vodu, ba aj niečo zajesť. Stan bol plný ovocia, no skrátka malé hody. Všetkého bolo hojnosť. Po večeri sa začala družná priateľská beseda, ktorá trvala do neskorých večerných hodín.

Časovka (3.7.1968)

Vstávať sa malo o 5.00 hodine, no vstávalo sa o 6.00 a nevieme, z akých príčin. No dôvod na to musel byť. Pekne sme sa umyli pod pumpou a šli sme kúpiť zápisník a pero. Neďaleko bol stánok, kde sme všetko kúpili. Konečne o 8.00 hodine sme slávnostne vyštartovali z Hodošanu. Cesta ubiehala a voda vo fľašiach bola stále teplá, takže sme ju museli každú chvíľu vymieňať. Cesta viedla do mesta Čakovec. Tu sme išli kúpiť niečo pod zuby a hlavne na kolo. No nepochodili sme. Na bicykel sme nič nekúpili a pod zuby tiež. A tak sme pokračovali v ceste do Varaždína. Pre informáciu, Varaždín je vzdialený od Hodošanu 35 km. Tu sme sa rozhodli kúpiť niečo na zajedenie. Už sme sa tešili na poriadnu stravu. Zastavili sme pred obchodom a Stano Vrbňák šiel vytiahnuť z vaku peňaženku. No aké bolo naše prekvapenie, keď sme zistili, že peňaženky niet. Prehádzali sme všetky vaky, no peňaženky nikde. Boli tam všetky peniaze, čo sme mali, aj s dokladmi. Čo teraz? Čo robiť? „Kde sme nechali peniaze?“ kládli sme si otázku. Pospomínali sme všetky miesta, kde sme stáli. Nakoniec sme sa rozhodli ísť do Hodošanu. Pavol zostal vo Varaždíne. Ja a Stano Vrbňák sme sa vrátili naspäť 35 km k Hodošanu. Priznáme sa, mali sme veľmi malú dušičku. „Čo urobíme, ak ich nenájdem?“ miešali sa nám v hlave rôzne pocity. To bolo napätie, keď sme sa blížili k Hodošanu a hlavne keď sme tam prišli. Voda vo fľašiach žiadna, suché ústa.

Najprv sme nabrali vodu a poumývali sa a hybaj k stánku, kde sme ráno nakupovali. Od holiča sme sa dozvedeli, že peniaze sa našli. To bolo radosti! Našla ich jedna pani a uschovala ich. Holič ešte povedal, že hneď vedeli, že sú naše a že sa vrátíme. No spomínaná pani nebola doma... Tak sme čakali u holiča, ktorý nás zavolať k nemu. Ľudia boli tak ochotní, že spomínanú pani sa rozhodli nájsť. Konečne prišla. Peniaze boli naozaj u nej a boli v poriadku. Nechýbal ani chlp. Chceli sme jej dať odmenu, ale nechcela. Skúšali sme to s našimi peniazmi, ktoré nechcela. Nakoniec si predsa zobrala 10 dinárov. Unavení, ale spokojní, sme sa vybrali na spätnú cestu do Varaždína za Pavlom. Vo Varaždíne sa zatiaľ Pavol zoznámil s istým fotografom. Bol k nám priateľský a pohostinný. Už sme si od neho kúpili aj filmy, ktoré sme doma zabudli vziať. V meste sme si kúpili každý veľkú čokoládu, každý 2 výborné zmrzliny a 1 kg pomarančov. Zdalo sa nám málo a tak sme si ešte kúpili aj 1 kg keksov. Ďalšia cesta viedla do Koprivnice. V Koprivnici sme sa pozreli na závody na motokárach. Po chvíli sme zasa vyrazili na cestu. No nie ďaleko, na konci mesta sme zastavili a postavili stan. U jedného pána, ktorého sme poprosili, sme sa dôkladne poumývali a vyprali. Spomínaný pán nám dal k dispozícii ešte aj podrobnú mapu Juhoslávie, ktorú sme potrebovali, lebo bola podrobná. No večer sme sa zoznámili s Vladom. Vlado chodil do gymnázia. Vedel po rusky a aj anglicky, takže sme sa veľmi ľahko dorozumeli. Bol to

sympatický chlapec. Po veselej besede sme došli k našim bicyklom a šli sme spať.

Nebezpečný pád (4.7.1968)

Ráno sme znova urobili potrebné veci a rozlúčili sa s Vladom. Naša cesta smerovala ďalej na Osijek. Cesta bola zo začiatku dobrej kvality a tak sa nám išlo dobre. No nie dlho. Narazili sme na takú špatnú cestu, že aj kone by mali dosť, keby mali ísť po nej. Bola to dlhá cesta plná jám a kameňov. A toho prachu! No prekonal sme aj túto výstrahu. Po niekoľko kilometrovom úseku znova sa napojila dobrá cesta. Niekoľko kilometrov pred Osijekom sme už mysleli na večeru a tak sme si kúpili tri hovädzie konzervy. „Teraz ešte chleba.“ povedali sme si. No chleba nikde nebolo. Až na konci jednej dediny sme predsa chleba kúpili. To vznikol ďalší problém, ako ho dopraviť na miesto, kde budeme stanovať. Cez Osijek sme nechceli ísť ešte ten deň. Keďže sme mali ešte dosť času, rozhodli sme sa ísť až za mesto. Chlieb som uviazal špagátom na spacáky a išlo sa. Ako mňa však Stano Vrbňák upozornil cestou cez Osijek, že chlieb lieta dôsledkom veľkých mačacích hláv, zobral si ho do ruky on. Osijek je pekné a rušné mesto, takže sme mali čo robiť na križovatkách. Na takejto jednej križovatke sa stala však nemilá vec. Stano Vrbňák, držiak v ruke chlieb a druhou rukou riadil prejazd cez križovatku, nabehol šikmo na koľajnice električky a bolo to tu... Zdvihol ruky a chlieb letel ako disk do neznáma, bicykel sa prevrátil a cezeň letel ako kozmonaut Stano. Okolo idúce obyvateľstvo stálo. Aké bolo však ich prekvapenie, keď sa Stano zodvihol z mačacích hláv, zobral chlieb, nasadol na bicykel a šlo sa ďalej. Stano bol v poriadku. Ako zázrakom vyviazol bez jedinej odreniny. Chlieb som zobral ja a viezol som ho až do miesta stanovania do Nize. Tu konečne nastal obrad zvaný večera. Tečúca rieka popri nás a krásne vysoké stromy nám robili dobré prostredie na večeranie. Chlieb bol zaslúžený a konzervy boli raz dva v nás. Ešte na mňa padli výčitky, že som vypil všetku vodu. Po dobrej večeri nastala ďalšia práca. Museli sme vyháňať komárov zo stanu. Bolo ich tam hodne. Zopár sme ich síce zničili, ale to bolo všetko. A tak namiesto spania sme museli ešte niektorých obzvlášť dotieravých zneškodniť. Unavení a bez smiechu sme pomaly po jednom zaspali. Tým končí ďalší zaujímavý deň našej cesty.

Hladovka (5.7.1968)

Ráno sme vstali o 6.30 hodine. Ruky a nohy boleli. To sa dalo vydržať, ale ako nás mučila zadná časť tela – sedacia. To sa dalo už len ťažko vydržať. To boli ráno zvuky, ako v pralese. Boli sme nútení zohnať jelení loj a namastiť sa. Raňajkovať nebolo čo. Umyli sme sa v rieke, kde sa už napájalo mnoho kráv, oviec a husí. Všetko sme pobrali, ošetrili bicykle a pokračovali sme v ceste. Cestou sme si kúpili mlieko a chlieb a na prilepšenie aj rajčiny. Jedli sme ani levy. Zapili sme to vodou a znova sa pokračovalo v ceste na Beograd. Za dedinou Satin nastali muky pre nás aj pre bicykle. Cesta bola samý kopec, kameň a jama. Keď prešlo okolo nás auto, hoci sme boli vedľa seba, nevideli sme sa, tak sa prášilo. A toto sme museli trpieť niečo cez 20 km. Po prekonaní tejto trasy sme hneď vpadli do najbližšieho hostinca na malinovku. Po osviežení sme zasa zapadli pod pumpu a umyli sme sa. Chvíľku sme ešte pokračovali po nie príliš dobrej ceste. Asi po 7 km sme sa konečne dostali na magistrálu Ljubljana-Beograd a ďalej až do Sofie. No nešli sme dlho. Bola taká horúčava, asi v rozmedzí 34-37 stupňov, že sme museli toho nechať. Zaľahli sme pod topole, ktoré sa tiahli pozdĺž magistrály. Viedli sme tu rôzne spory, tak napr. o našej magistrále, ktorá sa buduje. Chvíľu sme ešte podriemali a už sa balíme na ďalšiu cestu. Slnko už tak nepraží a preto sa ponáhľame. Stano Vrbňák si ešte pospevuje smutnú slovenskú pesničku, ktorá sa mu mieša so zvukom motorov áut a ich klaksónov. Ešte musím spomenúť, že sme boli ráno na malinách. To ste mali vidieť tie prasatá! Nový druh - slovenské čierne. Ako som už spomínal, išli sme po autostráde. Ako vieme, autostráda sa buduje vždy tam, kde jej nič neprekáža v tom, aby bola rýchla a bezpečná. Viedla vedľa dedín a miest. Keď sme chceli vodu, museli sme odbočiť a ísť niekoľko sto metrov a niekedy aj km do dediny. Tak sa ľahko stalo, že sme si nemali čo kúpiť k večeri. Už sa stmievalo a my sme ešte stále nejedli. Tak sme sa zamerali na polia, vedľa ktorých sme prechádzali. No dlho sme nič nevideli, okrem ešte nedozrelej kukurice a repy. Konečne sme zbadali pole, kde sa zelenalo niečo ako uhorky. Staňa Vrbňák bol hneď na mieste. Už sme s Paľom videli z cesty, ako ťahá niečo veľkého a zeleného. Keď však prišiel k nám a ukázal nám veľké zelené plody, zistili sme, že to nie sú uhorky, ale niečo podobné. Rozlomili sme to a vo vnútri bolo veľa malých jadriok. Najprv sme skúsili tie, no nechutili nám. Až potom sme prišli na to, že treba jesť dužinu. Chutila nám. Museli sme sa niekoľkokrát vracať na pole pre nové plody (zelené melóny). Ako tak sme utišili naše dychtivé žalúdky a pokračovali sme v ceste. Ako sa neskoršie ukázalo, bolo predsa len málo na naše zdatné žalúdky. Bola už takmer tma a my

sme stále pokračovali v ceste. Konečne! A už jeden drží na seba opreté bicykle a dvaja vyhrabávajú drobné zemiaky. Hneď sa našlo trochu miesta vo vakoch a mohlo sa pokračovať v ceste. Keďže únava sa hlásila, rozhodli sme sa zastaviť. Zabočili sme a už sme rozkladali stan. Zistili sme, že sme pri močiaroch. Našli sme si vhodné miesto pre stan. Toto všetko sa odohráva asi 28 km pred Beogradom. Mesiac pekne svietil. Jeho svetlo sa odrážalo od hladiny vody. V trstí, ktoré pokrývalo brehy močiara, bolo počuť hýbanie a čľapkanie žiab. Už z diaľky sa ozývali klaksóny osobných áut a ich svetlá prerážali tmu ako jemnú pavučinu. V tomto prostredí sme sa utáborili. Dvaja stavali stan a pripravovali všetko potrebné na spanie a jeden pripravoval večeru. Zvlášť na tú sme sa tešili.

Zemiaky sme raz oprali vo vode močiara a dali variť do ešusa. Malý ohník blikal do nočnej hmloviny a osvetľoval naše zmorené tváre. Konečne boli zemiaky hotové. „Treba ešte uvariť čiernu kávu“ ozval sa Pavol. „To je nápad!“ ozvalo sa zo všetkých troch úst. Káva bola hotová, čo by bičom pleskol. Chutilo nám, hoci zemiaky boli neosolené a káva horká. To všetko sme ešte zapili vodou išlo sa spať. V stane sme ešte spomínali na domov. Tiež padla zmienka o dobrom jedle. Nakoniec sme si predsa povedali: „Čo si sami nezariadime, to nemáme.“ V tejto chvíli je to skutočne pravda a spokojne sme zaspali.

Šťastie v nešťastí (6.7.1968)

Slnko už svietilo hodne vysoko, keď sme vstávali, bolo už 7.00 hodín. Ako obyčajne, porobili sme si najnutnejšie práce na výstroji a na bicykloch. Asi za hodinu sme vyrazili na ďalšiu cestu. Zo začiatku cesta ubiehala rýchle. Blížilo sa hlavné mesto Juhoslávie, Belehrad. Je to pekné, moderné mesto. Dobré cesty, široké ulice, vysoké domy, to všetko na nás pôsobí veľkým dojmom. A ten ruch! Tisíce áut a chodcov zaplňali ulice. My na svojich bicykloch sme sa pohybovali ako mravce na lesnej lúke. Bolo to dokonalé bludisko. Nakoniec to dobre dopadlo. Síce tých niekoľko výčítiek strážcov poriadku bolelo, ale len na oko. Stravu sme si kúpili v centre mesta. Ponáhľali sme sa za mesto, aby sme dali žalúdku to, čo mu patrí. Na konci mesta sme si konečne vydýchli. Mravenisko bolo za nami. Po raňajkách sme sa hneď vydali na ďalšiu cestu, smerom na Niš. No asi 10 km za Belehradom sme dostali rozkaz stáť. Zastavil nás príslušník VB. Jednoducho nás odkázal na inú cestu. Vyrozumeli sme z jeho úst, že po autostráde ďalej môžu ísť len motorové vozidlá. Nič sa nedalo robiť, museli sme sa asi 500 metrov vrátiť na odbočku, ktorá smerovala k hotelu, ktorý stojí na najvyššom mieste okolo Belehradu. Je to veža veľmi vysoká, na ktorej v strednej časti je reštaurácia. Podľa všetkých predpokladov je odtiaľ pekný výhľad na Belehrad a jeho okolie. Nič nám neostávalo, ako zohnať mapu a ísť smerom na Mladenovac, Topola, Kragujevac. Cesta to bola zaujímavá na prírodné krásy - úkazy. No o to všetko bola namáhavejšia. Bolo to z kopca do kopca, samá serpentina. Bola to pekná nadmorská výška. Tu padlo slovo – „Pôjdeme v noci.“ Tak sme sa rozložili a odpočívali sme. Teraz sa ešte vrátim k príbehu, ktorý sa nám stal. Bolo to asi 5 km za Belehradom. Tu nastalo stúpanie. Na konci tohto stúpania sme uzreli slivky. Nebolo čo rozmýšľať. Hneď sme opreli bicykle o pedále a hybaj dolu svahom na slivky. Keď sme boli dole, ozval sa rachot. Paľov bicykel

sa rútil dole svahom so všetkou výbavou aj s mojím fotoaparátom. Po vytiahnutí bicykla sme zistili, že je všetko v poriadku i s fotoaparátom. A tak sme pokračovali ďalej. Do dediny Rajka bol veľký zjazd. Keď sme ho šťastne zdolali, rozhodli sme sa kúpiť aspoň poriadnu zmrzlinu. Bicykle sme postavili na okraj mosta o betón a znova o pedále. A tu sa stalo to najhoršie. Paľov bicykel už druhý raz padol s plnou výbavou z mosta na dno druhej vybetónovanej priekopy. Tu to bolo už horšie. Keď sme zišli dole, videli sme, že vidlice nie sú vidlice ale parapet. Brzdy dokrivené. Tu sa zdalo byť všetko stratené. No nevzdali sme sa. Stano Vrbňák sa ukázal šikovným a rozumným v tejto chvíli. Bicykel sme museli rozobrať a u neznámych ľudí všetko vyrovnávalo a dávalo sa na pôvodné miesto, pomocou dreva a našich nástrojov, ktoré sme mali so sebou. Na naše veľké prekvapenie fotoaparátu sa zase nič nestalo. Zdalo sa to nemožné, ale bolo tomu skutočne tak. Po dobre vykonanej práci dali sme si ešte jednu poriadnu zmrzlinu a pokračovali v ceste až potiaľ, kým sa nevyrieklo slovo, že pôjdeme v noci. Vyrázili sme o 6.00 hodine. Cesta už bola lepšia a jednak nebolo tak teplo a utíchol aj vietor. Prvýkrát na našej ceste sme použili aj dynamá. Plne sa osvedčili. A tie výškové rozdiely, ktoré sme urobili, by sme cez deň len ťažko prekonávali. Išlo sa nám dobre, hoci sme museli aj veľakrát tiahnuť bicykle do kopca. Okolo 22.30 hodiny večer sme sa rozhodli. Bude spať len v spacákoch pod holým nebom. Len čo sme si ľahli, hneď sme zaspali.

Kúpeľ – žabacie stehienka (7.7.1968)

Ráno sme sa zobudili, nie vlastným pričinením. Zobudili nás totiž kravy miestnych súkromníkov. Div, že nás nerozšliapali. Rýchle sme zložili spacáky, umyli sa vodou, ktorá zostala vo fľašiach a pokračovali sme v ceste na Kragujevac a Svetozarevo. Začali sme prudkým zjazdom až do Kragujevaca. Tu sme sa poriadne naraňajkovali. Mali sme slávnostnejšie raňajky, ako v iné dni. Je totiž nedeľa. Po týchto raňajkách sme pokračovali v ceste na Svetozarevo. Cesta vedie medzi veľkými kopcami, zatiaľ ešte asfaltovanou cestou. Išlo sa proti vetru a preto

sme išli pomaly. Prichádzame do malej dediny Savanta. Tu sme sa utáborili cez poludňajšiu páľavu. Vedľa nás tečie potok, ktorý sa používa na všetko. Pre dobytok, na kúpanie i na pranie. Rozhodli sme sa poriadne umyť a opratť potrebné veci. To ste mali vidieť, akí sme boli usilovní, ani včeličky. Radosť sa pozrieť, ako sa všetko lesklo čistotou. Pekne sme si posadali a mydlo len tak menilo vlastníka. Bolo tu nádherné prostredie. Okolo nás všade vrchy, štebot rôznych vtákov, medzi ktorých sa vklíňuje cvrček svojím povestným cvrlikaním. Ležíme na tráve a odpočívame. Čaká nás veľmi namáhavá, síce nie dlhá, cesta. Musíme riskovať. Rozhodli sme sa znova vrátiť na diaľnicu pod zámienkou – nevedeli sme. Ešte k tým žabacím stehienkam. Chuť na ne bola, ale zasa neboli skokani. Boli to len obyčajné žaby, ako povedal Pavol. A tak z nich nebolo nič. Len Pavol sa chválil, že na Budkovanoch zjedol štyroch. Len čo sa dalo ísť ďalej, nasadli sme na bicykle a hybaj na mesta Svetozarevo, Čuprija a Paračin. Cesta zo začiatku bola nemožná, také bolo stúpanie. Bicykle sme museli tlačiť 5 km. No ukázalo sa, že to stálo za to. Po ďalších 3 km cesty nastal zjazd dlhý 15 km. To bola rýchlosť až do Svetozareva. Takže prvé mesto bolo za nami. Tu sme si kúpili večeru. Po večeri sme sa znova pozreli na mapu a zistili sme, že sme nesprávne zabočili. Nič sa nedalo robiť, museli sme sa vrátiť a ísť správnym smerom. Cesta už ubiehala rýchlo. Bol už večer a preto sa išlo dobre. Ľahko sme potom dobyli Čupriju i Paračin. No ako ďalej? Boli dve možnosti. Ísť ďalej zlými cestami v dĺžke asi 250 km alebo ísť autostrádou, odkiaľ nás predtým vyhnali, v dĺžke asi 80 km. Bol to veľký rozdiel. Rozhodli sme sa pre autostrádu. Zvečerievalo sa. Bola nedeľa. Plno výletníkov, tisíce áut a my sme sa tlačili na okraji autostrády. Stmievalo sa a áut bolo stále rovnako. Začínalo to byť už nebezpečné. Rozhodli sme sa toho nechať. Odbočili sme do blízkeho lesíka. Tu sme sa stretli s jedným Juhoslovanom. Bol na motocykli. Ako sme zistili, nemal vodičský preukaz a preto jazdil len po vedľajších cestách. Tento nám povedal, že na autostráde nie je policajtov a ani veľa áut od 14.00 hodiny do 4.00 hodiny ránej. Rýchlo sme zaľahli do spacákov pod holou oblohu. Bol dohovor, že kto sa zobudí čo najbližšie k polnoci, má zobudiť druhých. A tak sme zaspali.

Stanislav Vrbňák a Pavol Konečný u potoka

Nočná jazda (8.7.1968)

Bol som to ja, kto sa zobudil presne o 24.00 hodine. Zobudil som druhých a už sme boli aj na bicykloch. Bolo treba ešte uraziť 70 km. Všade vôkol tma, len naše dynamá ju premieňali na svetlé flaky. Našli sa aj autá, ktoré ešte jazdili, no nebolo ich veľa. Hlavne, že nebolo policajtov. Keď sme minuli mesto Aleksinac, už bolo dobre. Šliapli sme ešte viac do pedálov a už sme boli pred Nišom. Boli štyri hodiny ráno a my sme sa znovu uložili spať. Spalo sa dobre, ba nevadili ani dotierajúce mravce. Bolo pol deviatej, keď sme sa zobudili. Chvíľu sme ešte podriemali a už sme sa balili. Po krátkej jazde sme konečne dosiahli mesto Niš. Mesto typicky juhoslovanské s 81 tisíc obyvateľmi. Známe hlavne výrobou rozhlasových prijímačov. Tu sme sa naraňajkovali. Cestou ďalej sme sa zastavili u vody. Je asi 25-30 m široká a hlboká v priemere 150 cm. Obklopujú ju krásne vrchy ako v rozprávke. Sú tu aj miestni ľudia a niekoľko turistov. Všetko je vo vode. Voda teplá a vonku praží slnko nemilosrdne. Veselo sa čľapkáme vo vode a perieme špinavé veci. Všetko je hneď suché. Skúsili sme sa tiež opaľovať, no dlho sme nevydržali. Je tu strašne horúco. Sedíme v chládku a pozeráme na kúpajúcich, pritom poslúchajúc zábavnú hudbu z tranzistorov neznámych turistov, ktorí si práve v rieke umývali auto. Neďaleko nás máča miestna žena bielizeň a vedľa nej pobehujú jej deti a iné deti s udičkami. Tiež sme si všimli jednej veci. Hoci je cez riekku most, potahy s volskými záprahmi prechádzajú priamo cez riekku na plytších miestach. Tiež je zaujímavé, že väčšinou ženy vedú záprahy cez vodu a muži si pekne sedia na vozoch. Je 16.30... slnko ešte stále páli, no my už musíme ísť. Čaká nás ešte veľa kilometrov, s ktorými sa musíme vyrovnáť. Necestujeme dlho a už sa hlási o slovo hlad. V najbližšej dedine sme hlad zahnali. Bolo to zapotreby. Keby sme vedeli, čo nás čaká, dali by sme si ešte viac. Za Sičevom to začalo. Prekrásna krajina. Vrchy sa vypínali do obrovských výšok. Vytvárali sa pritom rôzne rozprávkové útvary. Kde – tam bola vidieť chalúpka, ktorá stála na úpätí hôr. Kríkmi a stromami porastené svahy sa striedajú s holými miestami, ktoré mali nádych bielej farby. V týchto skalách bola vytesaná cesta a pokrytá dobrým asfaltom. Pozdĺž tejto cesty sa v hĺbke tiahla riečka Nišova. V rieke bolo mnoho balvanov kameňa a tak dostávala riečka dravý prúd. Tiež stromy a kríky čerili svojimi konármi hladinu rieky. Skaly boli nádherné. Vypínali sa nad nás ako nadprirodzené bytosti s nádychom hrôzy. Boli i také miesta, že sme sa obávali, aby skaliská nespadli na nás. Po druhej strane, čiže po druhom brehu riečky Nišovy sa tiahla železnica. Atraktívna bola tým, že väčšinu cesty tvorili tunely, ktorých tu bolo neúrekom. Aj my sme počas svojej jazdy prešli 13 tunelmi. Dost'. Bolo to niečo nádherné. Ešte aj neskôr sa opieral do skál, akoby ich chcel rozvaliť. To treba vidieť a počuť, to sa dá ťažko opísať. Ale práve teraz nastáva stúpanie a klesanie. Cesta serpentínami stúpa i klesá. Nič sa nedá robiť, treba tlačiť bicykle hore. Podľa tabule je 13% stúpanie. Ideme skoro nebezpečne hore, podľa odhadu až v 45° uhle. Aj tlačenie nám odoberá veľa síl. Cez taký deň vypijeme každý 5-6 litrov vody. Všetko sa vstrebe, i voda. Mohol by som povedať, že sme boli ako H+Z. Nevieime to presne, ale myslíme si, že aj na bicykli ísť je veľká zriedkavosť. Ľudia si vôbec nevšimli autá a vôbec ničoho, len nás a pozdravovali nás. Bol už večer a my sme stále stúpali. Konečne vrchol.

To bolo serpentín a potu! No keď sme boli už hore, stálo to zato. Bol to nádherný pohľad na hory, za ktoré zapadá slnko haliace sa do červeného zamatu. Pod nami blikali svetielka jednotlivých osád, ktoré boli v údoliach. Okolo nás poletovali svätojánske mušky, ktoré nás sprevádzali po celej ceste v horách. Takto sme stúpali 8 km. Nie nadarmo bola pred zjazdom tabuľa, ktorá upozorňovala turistov na nebezpečenstvo smrti. Aký bol výstup, taký bol aj zjazd. Brzdili sme obidvoma brzdami. Ráfiky boli horúce - pálili. Šťastne sme prišli do Pirotu. Bolo už pol desiatej v noci, keď sme sa usalašili do spacákov pod holú oblohu, pod vysokým stromom, ktorý sme nevedeli nazvať. Chcel by som ešte spomenúť jednu vec – zaujímavosť. Boli sme na kopci a už sme sa tešili, že si znova oddýchneme dole z kopca. No aké bolo naše prekvapenie, keď namiesto rýchlej jazdy dole bez šliapania sme museli šliapať do pedálov a to veľmi ťažko, aby sme nespadli z bicyklov, tak sme šli pomaly. Tento úkaz sme nevedeli ani jeden poriadne vysvetliť. Názory boli rôzne, no nevieme, či správne. Tak i táto vec je zahalená tajomstvom.

Pavol Konečný, Stanislav Hnát - kúpeľ v rieke Norici

Útok na Sofiu (9.7.1968)

Vstali sme o pol siedmej. Trocha sme sa upravili a pokračovali sme v ceste. Raňajky sme mali chudobné, nie našou zásluhou. Boli výborné rožky s vodou. No i tak sa nám cesta na bulharské hranice zdala krátka. Pasová kontrola prebehla dobre. Ale znova tie kopce. Nám to už pomaly prestáva vadiť, lebo sme si na ne zvykli. Rozhodli sme sa, že si oddýchneme. Bolo to asi 54 km pred Sofiou. Teda, odpočívali sme na hranici, lepšie povedané, zopár km za hranicou. Zaľahli sme pod úpäť vysokého vrchu a odpočívali sme. Bolo 15.00 hodín a my sme sa znova vydali na cestu. Cesta bola pekná a široká. Takú širokú cestu som v živote ešte nevidel. Konečne predmestie Sofie. Cesta sa zhoršila. Tvorili ju, ako to v mestách už býva, kôstkovice. Sofia je mesto, ktoré má asi 700 000 obyvateľov, vyrába 25 % všetkého priemyselného tovaru. Je to veľmi staré mesto. Leží na úpätí pohoria Vitoša. Mali sme šťastie, že sme prechádzali cez Sofiu večer. To bolo niečo nádherné! Tisíce svetiel sa odrážalo do tmy. Široké ulice, ktoré boli tak osvetlené, akoby sme tam boli vo dne. Čo nás prekvapilo, boli veľmi čisté ulice. Nikde by ste nenašli ani kúsok papiera. Je to pekné mesto a zaslúžene hlavné

mesto. No cesta z mesta bola najhoršia. Tu sme používali náš komunikačný prostriedok – ústa. A tak sme sa šťastne o 22.30 hodine dostali z mesta von. Neostávalo už nič iné, ako odbočiť a niekde zaľahnúť. Keďže nebolo zamračené, tak sme sa zase vyspali pod holou oblohou.

Domorodí lovci (10.7.1968)

Na 10. júla bola naplánovaná cesta do Zlatice. Cesta dobrá. V najbližšej dedine sme si kúpili raňajky, ktoré pozostávali z chleba a rybích konzerv. No moc nám nechutili. Po raňajkách sme sa vydali na ďalšiu cestu. Tu nastalo, ako sa povie, „pekelná jazda“. Nasledoval veľký kopec, ktorý sme museli prejsť. Bolo to úmorné stúpanie. Tieklo z nás, akoby pršalo. Každý rub má svoj líc. A tak sme zase pre zmenu išli z kopca. No to bol ale zjazd! Bola to riskantná jazda. Brzdy brzdili naplno. No i tak ste mohli cítiť zhoreninu. Normálne sa brzdy tak zohriali, až to smrdelo. Zákruty boli v niektorých miestach až 180 °. Aj táto skúška šťastne dopadla. Po tomto zjazde nasledovala krátka rovina, na ktorej sme si odpočinuli. Našli sme si miesto pri potoku, kde bola pod starou vrbou i studienka. Za nami v diaľke sa tiahlo pohorie. Bolo horúce poludnie. To nám nemohlo vadiť, lebo sme boli v chládku starej vrbý a tiež pri vode. Oprali sme si veci a tiež sme sa oholili. V potoku boli ryby a žaby skákali – tak sme sa pustili do chytania. No márne. Nepomohli ani primitívne pomôcky. Spočiatku to boli vrecia zo spacákov a neskôr i akási harpúna na konci s nožom. No ani tá sa neosvedčila. Na žaby sme používali obyčajné kamene. Tiež sme neuspeli. Žaby boli asi chytрейšie a bystрейšie, ako my. Keď sme vyšli naprázdno, tak sme si uvarili aspoň čaj. Tým sa náš odpočinok skončil a my sme sa znova vydali na cestu. Cestou sme sa stavili aj na jablkách. Potom nasledoval ešte krátky výstup a zjazd do Zlatice. Tu sme sa aj navečerali. Kúsok za Zlaticou sme sa utáborili u potoka. Počasie sa náhle zhoršilo a tak sme si museli postaviť stan. Medzitým vládla medzi nami „tichá domácnosť“. Ani nevieme, z čoho to vlastne vzniklo. Skrátka bolo tomu tak. Dokonca Pavol s nami ani nevečeral. A tak sme zaľahli spať bez smiechu a rečí.

Ciel' – Trojan (11.7.1968)

Ráno zase bolo romantické, lebo nás zobudili znova kravy, ktoré dávali príjemným hlaholením zvonov okoliu neopakovateľnú atmosféru. Stádu kráv kraľoval starý pastier na malom, ale silnom somárovi. Keď už sme u tých somárov, tak v Bulharsku ich je veľa. Na každom kroku sa s nimi môžete stretnúť. No poďme ďalej! Cesta bola naplánovaná do Karnare. Po ceste sme sa udobrili, takže všetko bolo v najlepšom poriadku. Za Zlaticou na pár kilometrov cesta bola dobrá. No potom nasledovala ďalšia skúška. Robila sa tu nová cesta a most smerom na Burgas. Všetko je tu vo veľkom neporiadku. Všade sa pracuje. Až sa dokončí, bude to nádherná cesta, ktorá povedie na svahoch hôr. Ako sme videli, buduje sa tu mnoho mostov vo veľkých výškach. Na stavbe sme videli veľa študentov, ktorí tu pracovali. Tiež sme museli čakať na príkaz akéhosi vedúceho, lebo práve mal byť odstrel hory, ktorá zavádzala pri výstavbe. Tak sme si pol hodinku počkali. Po výbuchu vystúpil kúdel prachu a dymu, ktoré

vytvorili napodobeninu atómového hríbu, ktorý sa pomaly rozplýval. Po tomto úseku nasledovala trocha lepšia cesta s asfaltom, ale veľmi hrboľatým. Toto všetko bolo po stúpaní na veľký vrch. Viedla tam cesta na zaplkanie. Samý prach a kamene. A ako to býva, zase bol zjazd. Zasa sme sa viezli ako páni dole svahom plným serpentin. Brzdy sa poriadne zahriali. Karnare bolo dobyté. No teraz nás čakalo to najhoršie. Do Trojanu bolo ešte 50 km. No cesta viedla do vrchu ...po hrebeňoch vo veľkej výške, 24 km bola cesta rozbitá a 26 km bol asfalt. To všetko sme sa dozvedeli od jedného občana z Trojanu, ktorý bol v tom čase v Karnare. Jedine sme mohli ísť autobusom. Dozvedeli sme sa, že autobus ide o 16:00 hodine. Tak sme si sadli do záhradnej reštaurácie. Hneď bolo okolo nás veľa ľudí. Všetko bolo samá otázka. Našťastie tam bol jeden pastier, ktorý vedel po rusky, takže bol tlmočníkom. Boli veľmi pohostinní. Hneď nám kúpili fľašu vína a pálenku. Tú sme museli s nimi vypiť. Kúpili nám aj dva chleby a paradajky. Tak sme besedovali 3 hodiny. Šofér autobusu však povedal, že nás nezoberie, vraj je to nebezpečné brať bicykle na autobus. Tak sme čakali ďalej na stop. Konečne prišlo nákladné auto. Šofér mal pochopenie a tak nás zobral. Rozlúčili sme sa s priateľmi a pokračovali sme v ceste. Na túto cestu v živote nezaбудneme. To bolo niečo ohromné, fantastické. Auto sa muselo driapať na samý vrch hory, po serpentínach, ktoré tvorili až nemožné zákruty. Keď sme boli na vrchole, pod nami v údolí ležalo celé okolie ako na dlani. Bolo vidieť až do Zlatice, hoci vzdialenej od Karnare 46 km. Potom nasledovala cesta po vrcholoch až do Trojanu. Cestou sme sa zoznámili s trojanským občanom, ktorý sa volá Smilko Nikolev Smilko. Je to veľmi dobrý človek. V meste Trojan pracuje ako nákupca a popritom študuje na keramickej škole. Má 27 rokov, teda ešte mladý človek. Je ženatý a má syna, ktorý má 14 mesiacov. My sme chceli prísť do Trojanu 12.VII.1968 a tak sa nás ujal trojanský priateľ. Museli sme ísť k nemu. Stan sme si postavili u neho za domom na peknom kopčeku, odkiaľ bol výhľad na celé mesto. Potom sme sa u neho umyli, veci uložili u neho v dome. Potom nasledovala večera. Tomu sa povie večera! V troch chodoch samé ovocie a zelenina a doplnok tvorí nejaký druh mäsa. Bolo to vynikajúce. Besedovali sme a počúvali hudbu, oboznamoval nás s „chormi“ – národné piesne. O 22:00 hodine sme už spali.

S.O.S. (12.7.1968)

Vstávali sme o 7:00 hodine. Poumývali sme sa a šli sme raňajkovať znova k Smilkovi. Raňajky boli zase výdatné. Predložil nám balkánsku špecialitu. Je to niečo medzi kyslým mliekom a jogurtom. Keď sa to prisladi, má to vynikajúcu chuť. Ešte sme sa na pamiatku zvečnili a napísali adresu. Potom sa šlo podľa adresy k Paľovej priateľke, s ktorou si dopisuje 5 rokov. Učí sa na elektrotechnickej škole. Dom, v ktorom bývala, sme našli podľa adresy ľahko. No nikto nebol doma. A tu sa ukázal, aký priateľ je Smilko Nikolev Smilkov. Batožinu sme nechali u nej pri dome a šli sme ju hľadať. Zaviedol nás do jeho pracovne, kde to začalo. Bola to priam pekelná rýchlosť, ako rýchlo vytáčal čísla v telefóne. Telefón neustával, no všetko bolo márne. Toto zvonenie trvalo dve hodiny. Nakoniec sme sa dozvedeli, že je v závode na praktikách. Tam sme ju aj našli.

Bola veľmi prekvapená, že sme prišli tak skoro. Naša karta z Juhoslávie ešte neprišla, ani 14.VII.1968. Počkali sme do 12.00 hodiny, vtedy sa totiž končili praktika. Teraz by som niečo povedal o meste Trojan. Mesto je celé obkolesené vrchmi, leží medzi nimi ako medzi mlynskými kameňmi. Má asi 30000 obyvateľov. Po Sofii má byť druhé najpriemyselnejšie mesto v NBR. Neďaleko mesta je povestný „Trojanský manastir“. Tento kláštor je druhý najväčší v krajine. Bol postavený v roku 1600. Má veľmi bohatú výzdobu a rezby. O kláštor sa starajú mnísi s veľkými bradami. Je to známe letovisko. Tiež je známa trojanská slivovica. Dajana býva v Trojaně u strýka. Jej rodičia bývajú v rodnej dedine Velčevo asi 15 km od Trojaně. Do Trojaně prišla preto, aby mohla chodiť do školy. Po príchode k nim sme sa prezliekli a šli sme na obed. Je tu trocha iná metóda stravovania ako u nás. No my jeme po našom. Potom sme šli na prechádzku do mesta, čo je tuná obvyklé. Vždy na večer sa všetci mladí ľudia prechádzajú po hlavnej ceste v meste. Autá tu nemajú žiadne práva. Chodí sa po celej ceste. Idúce auto nesmie ani trúbiť. Musí počkať, až sa mu uvoľní cesta, čiže až mu mladí odstúpia. Tiež sme boli v kine na anglickej veselohre, kde sme sa nasmiali do sýtosti. Potom nasledovala večera a potom televízor. Bola nám pridelená jedna izba s úplným vybavením. Prvýkrát sme spali poriadne na posteli.

Trojanský manastir (13.7.1968)

Ráno sme vstali svieži. Umyli sme sa a šli sme sa naraňajkovať. Pri raňajkách sme sa dozvedeli, že dcéra spomínaného strýka má práve dnes, v sobotu 13. júla narodeniny, čiže 6 rokov. Potrebovali sme ísť do mesta kúpiť nejaké veci na bicykle a zároveň sme chceli kúpiť niečo aj oslávenkyni. Na bicykle sme nekúpili nič, no kúpili sme niečo oslávenkyni a potom nasledoval slávnostný obed. Poobede sme šli navštíviť Trojanský manastir. Po tomto obraze sme šli skúsiť tunajšiu vodu. Nebola síce hlboká, ale o to prudšia. Keďže bolo horúco, tak sme mohli okolo seba vidieť veľa ľudí, ktorí tiež hľadali osvieženie u vody. Vrátili sme sa o 20.00 hodine, potom sme sa navečerali a šli sme sa prejsť. Tu sme sa stretli s priateľom SNS. Boli sme v reštaurácii Bulgária. Tu sme popíjali pivo a besedovali o všetkom možnom až do 23.00 hodiny, to znamená do 22.00 hodiny nášho času. Tu v Bulharsku je čas oproti nášmu posunutý dopredu o 1 hodinu. Potom sme sa rozšli. Rýchlo sme sa umyli a zaľahli, aby sme sa vyspali, lebo nasledujúci deň máme vstať o 6.00 hodine.

Časť Trojanského manistíru

Nesplnený plán (14.7.1968)

Ráno sme vstali, bolo už 6 hodín preč. Umyli sme sa a obliekli, no Dajana už bola preč. Našli sme len lístok, na ktorom bolo napísané, aby sme kúpili vstupenky na vystúpenie Lily Ivanovy, najlepšej bulharskej speváčky. Tiež tam bolo napísané, že príde až o 17:00 hodine. A tak namiesto výletu do jej rodnej obce Velčevo sme zostali doma. Pretože do raňajok bolo ešte dosť času, písali sme karty domov. Po raňajkách sme chvíľu posadali a potom sme išli kúpiť vstupenky na večerné predstavenie. Oznámili sme domácim, že na obed nepôjdeme, aby nás nečakali a šli sme do mesta. Nevedeli sme, čo máme robiť. Vonku bolo veľmi horúco. Kúpili sme si slnečnicové jadierka a sadli sme si k rieke. Na brehoch stálo niekoľko chlapov, ktorí chytali ryby. Blížilo sa k obedu. Tak sme si zašli na obed do hotela „Bulgaria“. Po dobrom obede sme si dali dobrú malinovku. Po obede sme zašli do parku, kde sme si sadli na lavičku. Bolo tu príjemne ticho a na hlavy nám dopadali horúce lúče vysoko stojaceho slnka. Tak nečudo, že nás začali chytať driemoty. Pavol sa rozhodol prejsť na bicykli a my sme sa pobrali domov. Sadli sme si do nám pridelenej izby a hovorili sme o všetkom, čo nám prišlo na jazyk. Nakoniec prišla Dajana i Pavol. Pavol nás ešte oboznámil s tým, čo videl na ceste. Chválil sa, ako sa mal dobre. My sme zase boli zvedaví, čo to mohlo byť. Dozvedeli sme sa, že trafil do dediny, v ktorej sa práve konali hody. Nevedel sa vynadávať, koľko tam bolo pitia a jedla. Stoly sa len prehýbali pod ťarchou, ktorú držali. Keď to Pavol konečne povedal, závideli sme mu to. No blížil sa večer a my sme mali ísť na večerné vystúpenie. Lily Ivanova je známa skoro v celej Európe. Bola aj niekoľko ráz aj u nás. V Bratislave súťažila v 1967 roku aj o „Zlatý kľúč“. Letný amfiteáter bol prepĺnený. Všade plno zhonu a kriku. Silné reflektory osvetľovali miesto vystúpenia. Konečne prichádza na pódium sprievodná bigbítová skupina „Čierne perly“. Za ňou nastupujú dvaja konferenciéri, ktorí sú zároveň aj humoristami. Speváci boli dvaja – Boris Godžunov a Lily Ivanova.

Amfiteáter sa premenil na vriaci kotol. Každý netrpezlivo očakával, čo bude prvé. Prvý spieval Boris a potom Lily. Ďalej už sa navzájom striedali. Medzi spevom sa o náladu starali už spomínaní konferenciéri. Vedeli to dobre. Obecenstvo už bolo na pokraji síl so svojim smiechom. Obecenstvo burácalo. Lily bola ohromujúca. Po dospievaní jednej z piesní vystúpilo na pódium malé dievčatko s veľkou kyticou červených ruží. Lily ho zobrala na ruky, pobožkala a dala mu na pamiatku vlastnú fotografiu s podpisom. No medzitým sa zatiahla obloha ťažkými čiernymi mrakmi. Každú chvíľu bolo vidieť, že tmu prerážajú blesky. Búrka sa blížila čoraz viac. Lily spievala poslednú pieseň. Začínalo pršať. V tom udel neďaleko blesk. Lily sa zľakla a pustila mikrofón. Mnohí ľudia si kladli otázku: „Prečo pustila mikrofón?“ Podľa nás preto, lebo začal elektrizovať. Po krátkej chvíli sa opäť pokračovalo a Lily svoju pieseň šťastne dospievala. Spokojní diváci napoly premočení sa vracali do svojich príbytkov tak, ako aj my.

Generálka (15.7.1968)

Dajana musela ísť ráno o 7.00 hodine do závodu na praktika. My sme zostali doma. Rozhodli sme sa, že dáme do poriadku naše bicykle. To bola fuška!

Všetko rozobrať, prezrieť a znova zložiť. Zabrало nám to celé doobedie. Zato bicykle boli ako nové, boli ako zo škatulky. Po dobre vykonanej práci sme mali aj dobrý obed. Bol to náš posledný obed v Trojane. Potom sme sa ešte zvečnili na film nášho fotoaparátu. Po zvečnení sme si zašli na malú prechádzku. No počasie sa natoľko zhoršilo, že sme sa museli na chvíľu schovať pred dažďom. Netrvalo dlho a tak sme mohli v prechádzke pokračovať. Ešte naposledy sme urobili niekoľko snímok a vracali sme sa domov. Doma sme si sadli a Stano Vrbňák začal kresliť naše portréty. Išlo mu to celkom dobre. Pomaly sa blížil večer. Na posledný večer program pripravili naši hostitelia. No s blížiacim sa večerom blížila sa i búrka. Blesky pretínali ťažké mraky ako divé. Svojimi žeravými mečmi zatínali do všetkého, čo im prišlo pod zuby a tak zaťali aj do mestského transformátora. Museli sme sedieť v hoteli „Bulgaria“ zo začiatku po tme. Potom sa priniesli petrolejové lampy, ktoré dali svojim kmitavým svetlom okoliu potrebnú atmosféru. Nálada opäť stúpila. Muzika hrala každú chvíľu. Medzitým sme spievali my. To ste mali vidieť ten ohlas! Pomaly, ale iste sa pridali všetci okolosediaci. Bolo to fantastické počúvať, ako celá miestnosť spieva pieseň „Včera nedele byla“ a „Škoda lásky“. Bol to ohromný večer. Bolo to najlepšie ukončenie nášho pobytu v Trojane. Keď sme prišli o 23.30 hodine domov, ešte sa to neskončilo. Len teraz sme videli a počuli, ako vedľa Bulhari hrať na hudobné nástroje. Tak sme sedeli a spievali do 1 hodiny nočnej. Potom sme šli spať s pocitom poslednej noci strávenej v Trojane. Treba ešte spomenúť maliny. Smilko nám ich dal k dispozícii plné auto. A tak sme jedli až do popuku. Tiež musíme spomenúť na naše futbalové stretnutie s priateľmi. Tento futbal sa nám však nevyplatil. Síce hrali sme nerozhodne, ale odniesli si to naše nohy. Hralo sa na asfalte zmiešanými drobnými kamienkami. Ako vieme, bolo horúco. My dvaja s Paľom sme hrali bosí a preto sme to aj najviac odniesli. Tak sme si zodrali pokožku, že sme nemohli ani chodiť. Asfalt s kamienkami urobil svoje. Domov sme sa ledva dovliekli. Doma sme sa prezerali, nohy boli samé otlaky a niektoré boli i krvavé. No hrôza! Okrem toho Pavol si pichol do nohy ešte aj kúsok skla. Nastalo kurírovanie nôh. A mali ste vidieť, ako sa nám smiali domáci. Nakoniec uznali, že to do smiechu nie je. A tak sme unavení a aj s bolesťami zaspali.

Spolu s Dajanou (na fotografii vpravo hore)

Dovidenia, Trojan! (16.7.1968)

Ráno nás budila Dajana. Nebolo ľahké vstávať, no vstali sme. Oči ešte dobre neposlúchali, no pomaly sa prebúdzali k životu. Poumývali sme sa, poukladali si veci a šli sme raňajkovať. Po raňajkách to nastalo. Rozlúčili sme sa s celou rodinou. Dajana nám ešte darovala každému fotografiu s venovaním. Bolo po búrke. Nebolo horúco a tak sa nám šlo dobre. Strýc nás išli ešte odprevadiť na svojom stroji „Super Balkán Sirka“. Cestou nám ukázali závod, v ktorom pracujú. Tu sme si ešte doplnili naše žalúdky. Pekne sme sa rozlúčili, poďakovali za všetko a pobrali sme sa svojou cestou k domovu. Cesta bola dobrá a tak sme uhaňali ako vietor. Cesta viedla vedľa veľkého potoka, takže sme išli stále v údolí. Prešli sme Loveč, okresné mesto. Pomaly, ale iste sme sa blížili k domovu. Obedovali sme v jednom malom mestečku. No za mestečkom prišla na nás ďalšia skúška. Museli sme prekonať 8 km úsek zlej cesty. Za týmto úsekom nasledovala zasa poriadna cesta. Tento 8 km úsek sme však už v ten deň neprekonali. Začalo sa zvečerievať a ešte k tomu začala sa obloha zaťahovať čiernymi mrakmi. Išla búrka. Spadli prvé kvapky. V momente sme mali vyhliadnuté miesto pre stan. Rýchlo postavili stan a schovali bicykle. V stane sme si rozložili večeru. Kus slaniny, cesnaku a chlieb, to bola naša večera. Hoci som cesnak ešte nejedol, predsa som ho ochutnal a ušlo to. Po večeri sme konečne zaľahli. No spať sme nemohli. Blesky nás stále osvetľovali a hrozný rachot nám nedal spať. No neskoro v noci, keď sa búrka utišila, sme predsa zaspali.

Hody (17.7.1968)

Ráno sme vstali skôr, ako obyčajne. Cesta bola mokrá od dažďa a v preliačinách stála voda. No my sme sa museli ponáhľať, lebo nás čakal kus cesty. Cesta bola najprv kamenistá. Po niekoľkých kilometroch sme boli znova na asfaltovej. Cestou sme sa najedli dobrých zrelých hrušiek. Netrvalo dlho a už sme pili zasa vodu. Počasie bolo ešte dobré, ale bolo vidieť, že sa zhorší. Blížilo sa poludnie. V našich vyhľadávaných žalúdkoch už načisto hlasno hrali cigánski muzikanti. Prvá zastávka bola u obchodov. Nakúpili sme toľko, koľko sa dalo uviezt'. Keď sme zastavili za mestom, pod vysokým agátom, aby sme sa nasýtili, bolo pekné horúce počasie. Keď sme to položili všetko na zem, bola toho veľká hromada. Nebolo človeka, ktorý šiel okolo, aby sa neobzrel. Nevieme, či na tú hromadu jedla alebo na nás a naše bicykle. Bolo pekne vidieť, ako z hromady ubúda a v žalúdkoch pribúda. Naše žalúdky boli už plné, no my sme ich stále núkali. Tak sa stalo, že sme sa začali po jednom nenápadne tratiť neznámymi partizánskymi chodníčkami. Až keď sme sa po hodnej chvíli pozháňali a videli sme skrížené ruky na žalúdkoch, vedeli sme, na čom vlastne sme. Ovocie a voda urobili svoje a potom nečudo, že sme sa každú chvíľku, takrečeno, vyparili. No ísť sa muselo ďalej. Ešte šťastie, že cesta viedla pozdĺž železnice. Šťastne sme dorazili do mesta Orašac. To už bola tma. Zašli sme za mesto, aby sme sa mohli vyspať. Za nami v diaľke blikali svetlá ako svätajánske mušky. Boli to svetlá pouličných lúč. Obytné domy už mlčali temnotou. Na veľké prekvapenie sme zistili, že všade okolo sú len samé skaly a bodľačie. Keď sme chceli zaľahnúť, museli sme hľadať.

No nič dobrého sme nenašli. Preto sme boli nútení z časti odhádzať väčšie kamene. Zaľahli sme len do spacákov, aby sme mohli hneď ráno vyraziť. Zistili sme, že hviezdy sa začínajú pomaly tratiť. Zaľahovalo sa. No my sme dúfali, že pršať nebude a s týmto pocitom sme aj zaspali.

Zmoknutý štvrtok (18.7.1968)

Vstali sme skorej ako inokedy. Bolo 5.30 a už sme boli na ceste a hneď sme šli do kopca na Belogradchik. Tiahli sme ako „voly“ ťažké bremeno. Tieklo z nás, ako z kanvy. No ako sa hovorí v starom prísloví „Každý rub má svoj líc“ a tak aj kopec skončil, lepšie povedané stúpanie skončilo a začalo prudké klesanie. No jedno nás predsa trápilo a to bolo počasie. Stále nám nad hlavami tiahli ťažké temné oceleové mraky, presiaknuté vodou, často si ahájúce až po zem smerom od Juhoslávie do Bulharska. Boli sme nútení ísť len v intervaloch vždy vtedy, keď nepršalo. Bolo o to horšie, že to boli búrky. Pod stromy sme sa nechceli schovať z bezpečnostných dôvodov, a tak sme prečkávali v dedinách. Tak sme zastavili aj na jednom miestnom JRD. Hneď bolo okolo nás väčšina členov družstva. Hneď sa sypali otázky na všetky strany. Hoci sme veľa nerozumeli, dalo sa niečo vyrozumieť. A tak prešla aj ďalšia búrka a my sme stále besedovali. Prišla však ďalšia, lepšie povedané striedali sa ako na jedálnom lístku obedy, len s tým rozdielom, že búrky boli stále rovnaké. A tak sme museli jazdiť aj v slabom daždi. Tak sme prešli i bulharskou colnicou do Juhoslávie. Tento kúsok zeme, ktorý delí dva štáty, sme prešli na pohraničnom prechode v Zaječar. Cesta ubiehala ďalej. Bola chvíľu asfaltová a chvíľu kamenná. Šli sme až do noci. A tak sme prišli až do Petrovacu, ďalej sme už nemohli pre spánok. Hoci sme sa premáhali, viečka predsa neposlúchali a zatvárali sa. Tak sme sa uložili na spánok do stanu, lebo obloha zase pripomínala strašný obraz, ako z nejakej rozprávky. Ako sme si ľahli, tak sme spali ako dudky.

Nočná jazda (19.7.1968)

Ako som už spomínal, dva dni vládlo špatné počasie. Búrky sa stále striedali a obloha nie a nie sa vyjasniť. Ísť ďalej na bicykloch sa nedalo, lebo počasie to nedovolilo. A k tomu sme sa ešte z mapy dozvedeli, že musíme ísť po rozbitej ceste. Preto sme sa rozhodli ísť vlakom. Nebolo to ľahké ako sa to zdá, museli sme si najprv všetko poobzerať, kde sa čo nachádza. Potom sme jednoducho zašli za náčelníkom stanice a ten nám pomohol. Bicykle šli vo vagóne pre batožinu, no vlastnú batožinu sme museli so sebou ťahať po vagóne. Keď sa to zoberalo, bolo tej batožiny veľa. Mali sme čo robiť. A keď sme sa dozvedeli, že vlak ide až o 0.30 v noci, mali sme toho všetkého už vyše hlavy. Veľa peňazí stáli lístky na vlak a tiež za batožinu. Tak nám zostalo všetkým trom dokopy 30 dinárov. Čo teraz robiť? Inakšie sa nedalo ísť cez také počasie, ako vlakom. Povedali sme si, že radšej hladovať, ako ísť ďalej. A tak sme čakali na stanici v čakárni na vlak, zatiaľ čo vonku lialo ako z krhly. Čas sa len pomaly vliekol a tak sme boli už netrpezliví. Konečne prišiel vlak na druhé nástupište. Bol to rýchlik. Nastúpili sme. Vlak bol plný,

lebo išiel priamo až do Belehradu. Nedostalo sa nám ani miesto. Tak sme boli nútení zostať na chodbe. Poskladali sme si batožinu a čakali sme na odchod vlaku. Aby som nezabudol, bolo to v meste Zaječar. Konečne sa vlak pohol. Posadali sme si na spacáky a že budeme spať. No to sme si len povedali, no v skutočnosti to tak nebolo. Stále niekto chodil, či už cestujúci alebo predavač a ešte nakoniec i studený vzduch, ktorý sa predieral pomedzi zle tesniace dvere. Preto sme len náznakovo driemali. Asi o dve hodiny nočnej sme sa zoznámili s členmi bigbítovej skupiny „Vulkán“ z Kolína u Prahy. Práve sa vracali zo štvormesačného zájazdu – turné po Juhoslávii. A tak sme sa aspoň dve hodiny rozprávali. Rozprávali sme o všetkom možnom, o ťažkostiach i o radoostiach. No zážitkov bolo najviac. Hovorilo sa najmä o Juhoslávii. Nakoniec sme dospeli k názoru, že u nás je omnoho vyššia životná úroveň ako tu, na Balkáne. Prichádza kontrolór lístkov. Prezerá si náš lístok a povie: „Chýba vám rýchlikový príplatok.“ A tak ďalších 15 dinárov bolo v lufte. Zostalo nám necelých 15 dinárov na tri dni. 15 dinárov pre 3 ľudí je nič. Konečne vystupujeme. Je 7.00 hodín ráno. Nevyspatí a ukonaní. Znova nás vítal dážď. Konečná stanica bola Smederevo. Tu sme sa usadili v starej čakárni a čakali, až prídu bicykle. Kúpili sme si chlieb a každý 1 čokoládu a zostalo nám 8 dinárov. Všetko naše bohatstvo. Dozvedáme sa, že bicykle prídu až na druhý deň. Nič sa nedá robiť. Fúka ostrý vietor a padá drobný dážď, ktorý ostro hnaný vetrom ostro štípe pri dopade na pokožku. Zima nás stále melie. Rozhodli sme sa. Postavili sme stan v starej pevnosti, neďaleko od železnice. Všade ticho a pusto. Len neposlušný vietor občas zapíska a zakráka vrana, ktorých je tu hodne. Mali sme taký čudný pocit, že z toho dostávame až strach. Stan staviame v komíne. Je to vysoký hranol, ktorý je dutý. Zem je mokrá a nepříjemný vietor zavýja. No k nám taký silný už nefúka, lebo sme trocha chránení komínom. Umývame si ruky v kaluži čistej vody a ideme spať.

My traja a Smilko Nikolev Smilko

Belehrad (20.7.1968)

Spánok to bol výdatný, lebo sme spali v jednom ťahu 21 hodín. Tomu sa už povie výkon a aj to nás zobudili drobné kamienky, ktoré padali z komína pri sadaní vrán a to ich typické krá-krá-krá nám už nedalo spať. Tak sme sa narýchlo poumývali, zbalili všetky veci a zjedli posledný chlieb. Potom sme zašli na stanicu vyzdvihnúť bicykle a so 7 dinármí vo vrecku sme sa vydali do hlavného mesta Juhoslávie – Belehradu. Cestou sme sa živili väčšinou ovocím, ktorého bolo „habadej“. Boli to jablká, hrušky a hlavne broskyne veľké ako päste. Cesta bola dobrá, väčšinou sa tiahla údolím rieky Dunaj. Konečne sme dosiahli prvé domy Belehradu. Všade vládol veľký ruch. Tisíce áut sa tlačili vedľa seba. Teraz v tejto situácii bolo jedinou našou záchranou nájsť v tomto bludisku banku. Na každom rohu policajt, svetelné signály, dopravné značky a my - obyčajní laici - sme sa ocitli v tejto záplave. Našťastie nosíme so sebou ústa a tak ich čo najviac využívame. No od okoloidúcich sme sa dozvedeli len toľko, že tu je veľa bánk. No my sme hľadali len 1 a to medzinárodnú. A tak sme prešli 2 banky, než sme našli tú pravú. Treba sa poďakovať istej panej v druhej banke, ktorá nám napísala správnu adresu. Pri zháňaní správnej banky sme sa zoznámili aj s členkami „Akvabeli“. Je to umelecký plavecký oddiel, ktorého dve členky teraz išli vystupovať na prímorské pobrežie Juhoslávie. Po krátkom rozhovore sme sa rozišli so slovami „Ahoj“. Konečne sme našli správnu banku a vymenili sme si 100 nových dinárov za bulharské a naše peniaze. Hneď bola veselšia nálada a tiež veľké zmrzliny v našich rukách. Hlavne, že boli veľmi dobré, nie ako naše. Už nám nevadil ani drobný dážď. A tak sme prišli v dobrej nálade až do Nového Sadu. Tu sme sa utáborili, za mestom pri Dunaji. Postavili sme stan, poukladali bicykle a šli sme sa umyť do Dunaja. Hoci bolo vonku zima, voda bola teplá. Rýchlo sme sa umyli a pustili sme sa do večere. Kakao a chlieb nám chutili, takže raz -dva bolo po večeri a „hajdy do chajdy“. Ešte sme si rozvrhli zajtrajšiu trasu a spali sme až do rána bieleho.

Rakija (21.7.1968)

Ráno nás privítalo príjemným počasím. Nie tak ani teplom, ako tým, že už nepršalo. Teda dobre sa nám išlo. Na ceste sme si kúpili raňajky a po raňajkách sa veselo šliapalo do pedálov. Teraz na spiatocnej ceste sme už mali kratšie úseky. Priemerne 90 až 100 km. Takže sa nemusíme ponáhľať. Hlavne, že sú už cesty lepšie a hlavne rovné. Cesta ubiehala veľmi rýchlo, nič nás nezdržovalo. Cestou sme sa stavili v jednej dedine, konkrétne v jednom hostinci na limonádu. Vypili sme tam každý 3 a kúpili sme si ešte každý cukríky. A tu k nám prišiel jeden chlap. Mohol mať asi 50 rokov. Prisadol si k nám a povedal nám, že z toho sa neopijeme (myslel tie malinovky). Povedal nám, aby sme skúsili Rakiju. Zaplatil každému dva razy, a zaplatil by aj viac, lenže my sme už nemohli ďalej piť, lebo nás čakali naše bicykle. Tak sme sa pekne poďakovali a šli sme ďalej. Proti nám fúkal silný vietor. Tu Paľo zapol ako divý. Pozeráme so Stanom na seba a nevieme si to vysvetliť. Už ledva dýchame, tak sme zadychčaní a Paľo stále nespomaľuje. Zatínáme zuby a šliapeme za Paľom, aby sme nezostali v hanbe. Darí sa nám to. Konečne mestečko Senta a konečne Paľo spomalil.

Pýtame sa Paľu, čo to malo znamenať. A tu nám hovorí: „Pomalou jazdou by sme proti takému vetru nič neurobili“. Nakoniec sme si povedali, že sme sa aspoň poriadne prevetrili. Bolo 17.00 hodín a my sme mali už plán splnený. Tak sme sa rozložili za mestečkom hneď pri ceste, lebo lepšie miesto sme nemohli nájsť. A tak sedíme a pojedáme napolitánky. O 22.00 hodine sa konečne poberáme spať.

Plával stan vo vode... (22.7.1968)

Zobudil nás dážď a voda, ktorá prenikla do stanu. Tieklo nám všade. Hľadali sme príčinu tohto sklamania. Prišli sme k uzáveru, že stan bol špatne vytiahnutý a preto premokol. A tak mal Pavol povinný plavecký výcvik. Obloha bola stále zatiahnutá a padal hustý dážď. Nič sa nedalo robiť, nič iné ako čakať. Tak sme čakali do pol desiatej v mokrom stane. Potom sme sa rozhodli ísť aj cez dážď. Zbalili sme spacie vaky a stan, hoci bol mokrá až beda. Priviazali sme všetko na bicykle, prehodili cez seba pláštenky a hybaj kade ľahšie. Voda striekala na všetky strany, ale hlavne na bicykle a nám do tváre. Keď prešlo okolo auto, mali ste nás vidieť - ani čerti. No predsa sme sa blížili k mestečku Kanjiža. Boli sme síce mokří a premrznutí, ale ešte viac hladní. Prvé, čo bolo, sme našli obchod. Nakúpili sme si výdatných potravín a išli sme ich niekde zjesť. No otázka nastala, kde ich zjesť. Nakoniec sme sa rozhodli pre hostinec. Prekvapila nás jeho veľkosť, čistota a veľký výber alkoholických i nealkoholických nápojov. Dovolili sa nám tam najesť. Hoci to bolo ešte dosť ďaleko od maďarských hraníc, všade sa hovorilo dosť často maďarsky. Hostinská hovorila väčšinou maďarsky, no to nám bolo jedno, ako rozpráva. Hlavná vec je, že sme v suchu a teple. Sedeli sme tam 2,5 hodiny. Pomaly sme popíjali malinovku a dojedali raňajky. Pomaly sme usychali. Bicykle a ostatná batožina bola vonku prikrýta pláštenkou. Keď sme si mysleli, že už by sme mali odísť, tak sme odišli rovno do dažďa, zimy a blata. Znova sme celí do nitky premokli, no predsa sme prišli v odpoľudňajších hodinách na colnicu. Tu to prešlo ľahko, malá prehliadka juhoslovanských colníkov a maďarských colníkov bola len taká informatívna. Cesta pokračovala ďalej až 10 km za mesto Szeged. Mesto má asi 100 000 obyvateľov. Známe je svojím svetoznáмым gulášom a salámou. Tu za mestom sme sa utáborili celý mokří. Stan sme postavili taký, aký bol. Zatiaľ prestalo pršať a obloha sa začala trhať. Tomu sme sa najmä potešili a šli sme si ľahnúť. Pavol zaspal hneď a my sme si hovorili o rôznych veciach, ktoré nás napadli medzi ktorými bolo, že 26. je Anny a 27. Boženy. Ďalej neviem, lepší bol spánok.

Stanislav Vrbňák a Pavol Konečný

Konečne slnko (23.7.1968)

Ráno som náhodou vstal prvý a hneď ma prekvapilo nádherné počasie. Slnko bolo už vysoko, stan bol už dávno suchý. To bol signál k tomu, aby sa všetky veci, ktoré boli v stane, razom ocitli na svetle božom v podobe slnka. Bicykle tiež potrebovali trochu času, aby sa dostali po blatistých cestách zo špatného stavu. Hodinka strávená pri bicykloch stála za to. Tie boli znova ako nové a hlavne pripravené na novú cestu. Síce mali sme ťažkosti s olejom na retiazku, no aj to sa vyriešilo. Na retiazky sme upotrebili 1 opaľovací krém „Jadran“. Po týchto prácach sme si išli kúpiť raňajky do najbližšej dediny. Po výdatných raňajkách sme sa poriadne pri studni celí vyumývali vo veľkom koryte a ešte sme stačili poprať aj špinavé veci. Síce sme urobili chybu, že sme sa najprv naraňajkovali a až potom poumývali, no snáď nám odpustíte. Viete, - hlad je hrozná vec! Blížila sa 12. hodina. My sme boli umytí, čistí a hlavne nasýtení. Všetko sme dali do poriadku a o 14.30 sme znova šliapali do pedálov. Cesta bola dobrá, fúkal bočný vietor. Kilometre rýchlo ubiehali. Podľa plánu sme mali urobiť 60 km. O 17.00 hod sme už aj večerali. Po večeri sme odišli trocha ďalej, aby sme si vyhľadali vhodnejšie miesto pre stan. Stan sme už postavili perfektne, aby nám zas nepremokol.

Budapešť (24.7.1968)

Ako obyčajne, vstali sme neskoršie ako sme si vytýčili. Obloha bola jasná, len kde tu bolo vidieť mráčik. Pobalili sme si svoje veci a sadli sme na svoje verné tátoše. Cesta zas bola dobrá a preto nám aj kilometre dobre ubiehali. Cestou sme si kúpili raňajky a raňajkovali ako obyčajne na kraji cesty. Po raňajkách znova na bicykle a uháňali sme smerom Budapešť. Budapešť sa stále viac približovala a my sme boli zvedaví na toto už dávno vychýrené mesto, ktoré má vyše 2 000 000 obyvateľov. Konečne prvé domy, lepšie povedané predmestie Budapešti. Ešte k tomu názvu Budapešť. Je to zložené slovo, skladajúce sa z 2 slov Buda a Pešť. Boli to vlastne 2 mestá, rozdelené Dunajom. Spojením týchto 2 miest vzniklo nové mesto Budapešť. V Budapešti sme si kúpili aj večeru. No bolo len 15.00 hodín. Preto sme časť večere zjedli a polovičku sme si nechali. Po tejto pol večeri sme sa rozhodli ešte Budapešť prejsť. Keď sme tak prechádzali Budapešť, prvý dojem bol, že to je veľmi staré mesto. Druhý dojem bol zase, že je to nové mesto. Čiže je to mesto dvoch tvárí. Môžeme povedať, že Buda je na jednej strane Dunaja staré mesto a Pešť na druhej strane Dunaja nové mesto. Budapešť nebola taká rušná ako napríklad Beograd. Je to aj tým, že Budapešť má veľmi veľkú rozlohu. No tie cesty tam boli pre bicykle nemožné. Veľké dlaždice nám robili veľké ťažkosti a hneď to bolo vidieť. Pavol praskol bicykel prvý raz za celú našu doterajšiu cestu. Aj to kvôli plášťu, lebo ho mal už úplne zodratý. Raritou bolo, že ho praskol presne v strede Dunaja, nie na vode, ale na moste. Hneď sme sa dali do roboty aj na moste. Do 5 minút bolo všetko v poriadku a my sme pokračovali v ceste. Treba ešte podotknúť, že sme vydutý plášť podložili kúskom z remeňa z Paľovho opaska. No netrvalo dlho a mne sa praskla pracka na vakoch. Nedalo sa nič robiť, a preto som pokračoval aj s poškodenými

vakmi. Staňovi Vrbňákovi praskla ďalšia špic na bicykle. No predsa sme prešli mesto za dve hodiny. Obloha sa znova zatiahla mrakmi. Mraky nevešia nikdy nič dobré. My sme zatiaľ hľadali vhodné miesto na stanovanie. Pretože dážď sa veľmi blížil, rozhodli sme sa stan postaviť v jednej ovocnej záhrade. Ovocia tam bolo, koľko duša ráčila. Postavili sme pekne stan. Bicykle sme dali pod košatú jablňu. Poopravovali sme si poškodené veci, navečerali a spokojní sme zaľahli.

Doma a predsa nie (25.7.1968)

Už sa nám to obyčajné ráno ani nechce opisovať, lebo stále je to len to obyčajné ráno. Tak hneď na to. Cesta dobrá, počasie dobré, kilometre ubiehajú. Blížime sa stále bližšie a bližšie k domu. Prechádzame maďarským Komárnom a cez most sa dostávame na colnicu. Pečiatka do priloženej doložky a hybaj na naše územie. Je 15.40 a my sme sa znova ocitli na Československom území. Cestou sme videli naše najväčšie lodenice a pokračovali sme ďalej na Bratislavu. V Zlatnej na Ostrove sme si kúpili večeru a preto sme sa tu rozhodli aj spať. Stan sme si postavili neďaleko cesty pod topoľmi. Nato bola okolo nás kopa detí. Na naše veľké prekvapenie nepovedali ani 1 slovo po slovensky, hoci sme ich o ne požiadali. Všetko maďarsky. Bolo ich 13 a len 1 vedel ako - tak po slovensky. Ten nám povedal, že oni nemusia vedieť slovensky, že im stačí maďarsky. „No to je vaša vec“ povedali sme si. No treba spomenúť, že si veľmi dovoľovali. Fajčili aj tí najmenší a tak vrieskali po maďarsky hovoriac, že to bolo skôr vrieskanie mačiek. Museli sme sa mať na pozore pred nimi. O chvíľu prišli na aute Rumuni a postavili si neďaleko nás stan. A nakoniec tam prišli nejakí Česi a tak bolo po nebezpečenstve a spokojne sme sa uložili spať.

Gbely (26.7.1968)

Ráno bola obloha zatiahnutá a začínalo poprchať. Do Gbelov nám chýbalo asi 160 km a tak sme do pedálov šliapali čo sme vládali. Cestou sme mali šťastie stretávať traktory, ktoré vozili väčšinou obilie. Tak sme väčšinou ťahali pekne za nimi, takže sme nemali žiadny protivietor. Ale 30 km pred Bratislavou sme museli zostať, lebo tam sa dalo pršať, žeby sme čoskoro premokli a tak sme sa schovali. Keď prestalo trochu pršať, zasa sme boli na bicykloch. Konečne sme prechádzali Bratislavu a domov nám chýbalo 80 km. No to už sme boli skoro doma a stále popíchal. Tesne pred Gbelami nás chytila ešte jedna búrka. No prečkali sme aj tú a tak sme konečne po mesiaci znova doma.

Doslov

Milí Gbelania a čitatelia mesačníka Gbelan!
Som rád, že som sa mohol takouto formou podeliť s vami o zážitky z cesty, ktorú sme podnikli spolu so Stanislavom Vrbňákom a Pavlom Konečným na bicykloch v roku 1968. Z cesty vznikol denník, ktorý dlhé roky ležal len v „šuplíku“ a v našich spomienkach. Dnes je tu pre vás, aby ste aj vy mohli „zažiť“ to, čo my. Pevne verím, že vám toto čítanie spríjemnilo jesenné dni.

Stanislav Hnát